

PÄLKÄNEEN SEURAKUNNAN PÄIVÄKERHOTOIMINTA
VANHEMPIEN ARVIOIMANA

Marja Lepistö

PÄLKÄNEEN SEURAKUNNAN PÄIVÄKERHOTOIMINTA
VANHEMPIEN ARVIOIMANA

Marja Lepistö

Opinnäytetyö, kevät 2015

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + Kirkon var-
haiskasvatuksen ohjaaja sekä
lastentarhanopettajan kelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Lepistö, Marja. Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoiminta vanhempien arvioimana. Kevät 2015, 69 s., 2 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, Sosionomi (AMK) – Kirkon varhaiskasvatuksen ohjaaja sekä lastentarhanopettajan kelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa perheiden toiveita ja odotuksia Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoiminnasta. Lisäksi tarkoituksena oli kartoittaa vanhempien ajatuksia päiväkerhotoiminnan sisällöstä sekä toiminnan ulkoisista puitteista.

Tutkimus on kvantitatiivinen tutkimus. Tutkimusaineisto kerättiin strukturoidulla kyselylomakkeella syksyllä 2014 seurakunnan päiväkerhotoimintaan osallistuvilta perheiltä. Kysely jaettiin 40 perheeseen ja siihen vastasi 30 perhettä. Vastausprosentti oli 75 %. Vastaukset analysoitiin hyödyntämällä Excel-tietokoneohjelmaa.

Tulokset osoittivat, että perheet olivat tyytyväisiä toimintaan ja arvostivat päiväkerhoissa tehtävää työtä. Toiminnan arvioitiin olevan monipuolista ja lastenohjaajien ammattitaitoa arvostettiin. Päiväkerhotoiminnan koettiin tukevan perheitä kristillisen kasvatuksen antamisessa. Päiväkerhotoiminnassa vanhempien mielestä oli tärkeää, että lapsi oppii erottamaan oikean väärästä ja toimimaan ryhmässä. Vähiten tärkeimpinä koettiin ulkoilua ja hartaushetkiä.

Tutkimustuloksista saatiin ajankohtaista tietoa perheiden odotuksista päiväkerhotyötä kohtaan. Tuloksista ilmeni tietoa, jonka avulla päiväkerhotoimintaa voidaan kehittää entistä paremmin vastaamaan perheiden tarpeita ja odotuksia ja näin tukea paremmin lapsen kokonaisvaltaista kasvua.

Avainsanat: Kristillinen kasvatusta, varhaiskasvatusta, kasvatuskumppanuus, päiväkerhotoiminta, vanhempien odotukset, kvantitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Lepistö, Marja. Children's play groups in Pälkäne parish as assessed by parents. Spring 2015, 69 p., 2 appendix. Diaconia University of Applied Science. Degree program in Social Services Option in Christian child and Youth Work. Degree: Bachelor of Social Service.

The purpose of this study was to survey information about family's expectations, wishes and needs concerning the children's play groups in the Pälkäne parish. In addition the aim was evaluate both the content of activity and conditions.

The study was used quantitative research method. The research material was collected with a structured questionnaire during autumn 2014 from families, whose children's participate in play groups in the parish. The survey was giving to 40 parents. The completed questionnaires were received from 30 parents. The response rate for this survey was 75 %. The results were analyzed using Excel- program.

The results showed that the families were satisfied with the present activity and appreciate the work done in the parish's play groups. Families assessed that the activity was versatile and the children's instructor's workmanship was appreciated. It was found that the children's play group supported the families by offering of Christian education. The parents thought, that the important factors in the play groups were that the children learned to separate right from wrong and how to work in a group. Devotion moments and outings were considered the least important.

The results of this study provided current information about families expectations of work done in the play groups by the parish. The results gave information whereby play group's activities can be improved to satisfy the needs and expectations of families and thus to better support children's holistic growth.

Keywords: Christian education, early childhood education, partnership of education, play groups of parish, parents' expectations, qualitative research

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	8
2.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet ja tutkimuskysymykset.....	8
2.2 Tutkimusympäristö	8
2.3 Aikaisemmat tutkimukset.....	9
3 PÄIVÄKERHOTOIMINNAN HISTORIA	12
3.1 Päiväkerhojen historia Suomessa.....	12
3.2 Päiväkerhojen historia Pälkäneellä	14
4 TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	16
4.1 Varhaiskasvatus.....	16
4.2 Avoimet varhaiskasvatuspalvelut.....	19
4.3 Kirkon varhaiskasvatus	20
4.4 Päiväkerhotoiminta	22
4.5 Kasvatuskumppanuus.....	24
4.6 Leikki-ikäinen lapsi.....	26
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	28
5.1 Tutkimusmenetelmä.....	28
5.2 Aineiston keruu ja analysointi.....	29
6 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	32
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	34
7.1 Taustatiedot.....	34
7.2 Päiväkerhon valintaan vaikuttavat tekijät	36
7.3 Päiväkerhotoiminnan arviointi	37
7.4 Päiväkerhotoiminnan kesto, määrä ja aloitusikä.....	43
7.5 Iltarukous perheissä.....	44
7.6 Toiminnalle annetut arvosanat ja palaute.....	45
7.7 Avoimien vastauksien kehittämisehdotuksia	46
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	47
8.1 Johtopäätökset.....	47
8.2 Pohdinta	51
LÄHTEET.....	55
LIITTEET	62

LIITE 1 Kyselylomake vanhemmille	62
LIITE 2. Saatekirje vanhemmille	69

1 JOHDANTO

Päiväkerhotyö on osa kirkon varhaiskasvatusta ja sen peruslähtökohtana on lapsen ja perheen hyvä elämä, perheiden kanssa tehtävä kasvatuskumppanuus sekä kristillinen usko ja siitä nousevat arvot. Kirkon varhaiskasvatus kuuluu yhteiskunnan avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, ja se on pääsääntöisesti alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä ja läheistensä kanssa tapahtuvaa kasvatusta. Sen työmuotoja ovat päiväkerhotoiminta, perhekerhot, lapsille ja perheille suuntautuvat jumalanpalvelukset ja kirkko-
hetket sekä muut tapahtumat, kristillisen kotikasvatuksen tukeminen, varhaiskasvatuksen uskontokasvatuksen tukeminen ja yhteistyö yhteiskunnan varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa sekä retki- ja leiritoiminta ja kesäkerhotoiminta. Kirkon asema varhaiskasvatuksen toimijana onkin keskeinen koko yhteiskunnassa. (Lapset seurakuntalaisena 2013, 4.) Tässä opinnäytetyössä tullaan keskittymään erityisesti seurakunnan päiväkerhotoimintaan, joka on yksi kirkon monista varhaiskasvatuksen työmuodoista.

Päiväkerhotoiminnalla on pitkä historia ja aikojen kuluessa se on käynyt läpi monia muutoksia. Eniten muutoksia ovat aiheuttaneet päivähoitoa koskevat lakimuutokset 1990-luvulla. Silloin säädettiin perusopetuslakiin pykälä (4§ 23.12.1999 / 1288) kaikkien 6-vuotiaiden oikeudesta ilmaiseen esiopetukseen (Perusopetuslaki). Näin yksi kokonainen ikäryhmä jäi pois kirkon varhaiskasvatuksen toiminnasta. Lisäksi vuonna 1996 tuli voimaan lainmuutos Lasten päivähoitolakiin, jossa subjektiivinen oikeus kunnan järjestämään hoitopaikkaan laajennettiin koskemaan kaikkia alle kouluikäisiä lapsia. (Laki lasten päivähoidosta 1973.) Tästä syystä kotihoidossa olevien lasten määrä pieneni, koska yhä useampi perhe käytti oikeuttaan hakea lapselle päivähoitopaikkaa huolimatta siitä, olivatko perheen vanhemmat työssä tai kotona. Tällä oli myös vaikutusta päiväkerholaisten määrään.

Päiväkerhojen toimintaan osallistujien määrä on Pälkäneelläkin viime vuosina vähentynyt. Tämän opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena on lisätä Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoiminnan näkyvyyttä, jotta vanhemmat voisivat pitää päiväkerhoa yhtenä vaihtoehtona kunnan järjestämälle varhaiskasvatukselle, mikäli lapsi ei tarvitse koko-aikaista päivähoitoa. Tarkoituksena on myös hyödyntää tutkimuksesta saatuja tuloksia siten, että

niiden avulla päiväkerhotyötä olisi jatkossa mahdollista kehittää niin, että se olisi entistä laadukkaampaa ja vastaisi paremmin perheiden tarpeeseen.

Tässä opinnäytetyössä käsitellään keskeisiä päiväkerhotyön sisältöjä. Teoreettisina lähtökohtina opinnäytetyössäni ovat varhaiskasvatus sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (VASU), avoimet varhaiskasvatuspalvelut, kirkon varhaiskasvatus, päiväkerhotoiminta, kristillinen kasvatus, leikki-ikä ja kasvatuskumppanuus.

Työskentelen Pälkäneen seurakunnan varhaiskasvatuksessa työalasta vastaavana lastenohjaajana. Opinnäytetyöni on työelämälähtöinen ja ajatus sen toteuttamisesta Pälkäneen seurakunnassa nousi omasta ammatillisesta kiinnostuksestani aiheeseen. Opinnäytetyön tarkoituksena on kiinnittää huomiota päiväkerhon sisältöön ja sen laatuun toteuttamalla määrällinen eli kvantitatiivinen kyselytutkimus, jossa vanhemmat arvioivat Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoimintaa.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tässä opinnäytetyössä kartoitetaan vanhempien ajatuksia Pälkäneen seurakunnan päiväkerhojen toiminnasta. Tarkoituksena on selvittää, mitä asioita vanhemmat pitävät tärkeinä päiväkerhotyön sisällöstä, minkälaiset odotukset ja toiveet ja tarpeet heillä on päiväkerhotyötä kohtaan. Tavoitteena on saada vanhempien mielipiteiden avulla Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoiminnasta tärkeää tietoa, jonka avulla voidaan myöhemmin kehittää laadullisesti seurakunnan päiväkerhotoimintaa niin, että se voisi toimia yhtenä vartenotettavana vaihtoehtona yhteiskunnan tarjoamalle varhaiskasvatukselle.

Saadun tiedon avulla voidaan päiväkerhotoiminnassa vastata paremmin perheiden tarpeisiin ja kehittää toimintaa enemmän asiakaslähtöiseksi. Tavoitteena on kehittää yhteistyötä vanhempien ja työntekijöiden välillä ja saada vanhemmat entistä enemmän mukaan vaikuttamaan päiväkerhon toimintaan. Näin toiminta kehittyisi enemmän asiakaslähtöiseksi ja mahdollistaisi myös aitoa kasvatuskumppanuutta vanhempien ja työntekijöiden välillä. Tavoitteena opinnäytetyöllä on myös lisätä seurakunnan päiväkerhotoiminnan näkyvyyttä ja nostaa sen profiilia.

Tutkimuskysymyksinä tutkimuksessa olivat:

- 1) Mitä odotuksia ja toiveita vanhemmilla on seurakunnan päiväkerhosta?
- 2) Mikä on vanhempien mielestä tärkeintä päiväkerhotoiminnan sisällössä?
- 3) Mitä vanhemmat pitävät tärkeänä päiväkerhojen kristillisen kasvatuksen sisällöstä?

2.2 Tutkimusympäristö

Tutkimusympäristö on Pälkäneen seurakunta ja sen varhaiskasvatus. Kohderyhmänä ovat pälkäneläiset perheet, joiden lapset osallistuvat päiväkerhotoimintaan. Pälkäne sijaitsee Pirkanmaan maakunnassa ja kuuluu Tampereen seutukuntaan. Pälkäneellä oli vuoden 2013 lopussa asukkaita 6795. Seurakunnan jäseniä oli 5631. Pälkäne on väki-

määrältään pienenevä kunta ja seurakunnan jäsenmäärä vähenee kunnan väkimäärän myötä. Lisäksi kirkkoon kuulumattomuus ja kuolleiden kaksinkertainen määrä syntyneisiin nähden vaikuttavat seurakunnan jäsenmäärään pienenevästi. Kunnassa on 1 - 14-vuotiaita 16,4 %, 15 - 64-vuotiaita 58,4 % ja 65 täyttäneitä 25,3 %. väkiluvusta. Pälkäneellä asuu 1898 perhettä. Työttömyysprosentti on 9,5 %. (Tilastokeskus 2013; Pälkäneen seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2017.)

Pälkäneen kunta yhdistyi 1.1.2007 Luopioisten kunnan kanssa, jolloin perustettiin uusi Pälkäneen kunta. Pälkäneen ja Luopioisten seurakunnat olivat siihen asti olleet itsenäisiä seurakuntia, mutta kuntaliitoksen jälkeen Luopioisten seurakunnasta muodostettiin Pälkäneen seurakunnan kappeliseurakunta. Luopioisten kappeliseurakunta toimii kuitenkin melko itsenäisesti jumalanpalvelusten, musiikin, yleisen seurakuntatoiminnan ja diakonian osalta. Yhteistä toimintaa Pälkäneen seurakunnan kanssa on varhaiskasvatus, nuorten toiminta ja lähetystyö. (Pälkäneen kunta i.a. & Pälkäneen seurakunta i.a.)

Pälkäneen seurakunta kuuluu Sääksmäen rovastikuntaan ja Tampereen hiippakuntaan. Pälkäneen seurakunnassa on 15 työntekijää. Työntekijöinä on kolme pappia, kaksi kantoria, kaksi diakoniatyöntekijää, nuorisotyönohjaaja, kaksi lastenohjaajaa, lähetys sihteeri, suntio, taloussihteeri, toimistos sihteeri ja talouspäällikkö. Kesäajaksi palkataan kausityöntekijöitä hautausmaalle. Siivouspalvelut ostetaan ulkoisesti. Vapaaehtoisia työskentelee esimerkiksi suntiona ja emäntinä. Henkilöstökulut ovat pienemmät kuin koko maassa keskimäärin. Pälkäneellä on vähemmän henkilökuntaa ja pienemmät palkat kuin seurakunnissa yleensä. (Pälkäneen seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2017)

2.3 Aikaisemmat tutkimukset

Päiväkerhotoiminnasta, omani kanssa samansuuntaisen opinnäytetyön on tehnyt Minna Toivonen (2013). Hän on kartoittanut vanhempien ajatuksia päiväkerhosta opinnäytetyössään, joka on nimeltään: Lapseni haluaa mennä kerhoon ja mielestäni se on paras mittari, Mikkelin seurakuntayhtymän päiväkerhotyö vanhempien arvioimana (AMK). Sen tavoitteena oli saada tietoa mikkelinläisten vanhempien odotuksista, toiveista ja tarpeista, jotka koskevat Mikkelin seurakuntayhtymän päiväkerhotyötä ja lastenohjaajia.

Tutkimus osoitti, että lapsen haluttiin oppivan ryhmässä sosiaalisia taitoja, toisten ihmisten kunnioittamista sekä sääntöjen ja ohjeiden noudattamista. Vanhemmille oli tärkeää myös kristillinen kasvatus ja juhlapyhien merkityksen selittäminen lapsille, hiljentyminen ja rukous. Tutkimuksen mukaan päiväkerhoa arvostetaan ja sen sisällöstä ollaan kiinnostuneita. (Toivonen 2013, 40–49.)

Anu Vihanninjoen opinnäytetyössä (AMK), Alle kouluikäisten lasten vanhempien odotukset, toiveet ja tarpeet sekä kehittämisideat seurakunnan lapsi- ja perhetyölle (2014), selvitettiin äänekoskelaisten alle kouluikäisten lasten vanhempien näkemystä siitä, millainen seurakunnan lapsi- ja perhetyö on heidän mielestään onnistunutta. Kyselylomake jaettiin sekä seurakunnan lapsi- ja perhetyöhön että kunnan päivähoitoon osallistuville vanhemmille. Perheet odottivat seurakunnan toiminnalta, että lapsi oppii kerhoissa huomioimaan toisia ja olemaan ryhmässä ikäistensä kanssa. Vähäisin merkitys kristilliseen kasvatukseen liittyvissä asioissa vanhempien mielestä oli hengellisten laulujen oppimisella ja hartaushetkillä. (Anu Vihanninjoki 2014, 51–52.)

Riikka Rantanen kartoitti opinnäytetyössään (AMK), En odota muuta, vai odotanko? – Perheiden odotukset Euran seurakunnan lapsi- ja perhetyötä kohtaan (2014), Euran seurakunnan lapsi- ja perhetyön toimintaa. Vanhemmat arvioivat toiminnan ulkoisia puitteita, toiminnan sisältöön liittyviä asioita ja heiltä pyydettiin myös kehittämis ehdotuksia. Tutkimus oli sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen tutkimus. Tuloksista ilmeni, että vanhemmat olivat tyytyväisiä toimintaan ja arvostivat kerhoissa tehtävää työtä. Seurakunnan perustehtävät toteutuivat kiitettävästi ja toiminnan katsottiin olevan monipuolista. Toiminnan sisältöön liittyvänä suurimpana odotuksena oli ryhmässä toimiminen. Vähiten odotettiin hartaushetkiä. (Riikka Rantanen 2014, 34–40.)

Kati Tähden (2011) opinnäytetyössä Yhdessä tekemisen hetkiä -vanhempien odotukset Askolan seurakunnan lapsi- ja perhetyöstä tavoitteena oli Askolan seurakunnan lapsityön sisällä tapahtuvan perhetyön kehittäminen perheiden toiveiden ja tarpeiden pohjalta. Tutkimus oli hanke, jonka tarkoituksena oli saada tietoa vanhempien odotuksista ja toiveista ja selvittää kiinnostusta uusiin mahdollisiin toimintamuotoihin ja kehittämis kohteisiin. Tärkeimpinä syinä toimintaan osallistumisessa olivat vanhempien mielestä lapsen sosiaalisen taitojen kehittyminen, uusiin ihmisiin tutustuminen ja perustaitojen

karttuminen. Seurakunnan lapsi- ja perhetyön toimintamuotoihin oltiin tyytyväisiä. (Tähti 2011, 2, 31–33.)

Jenni Kaarenojan ja Heli Rintalan opinnäytetyössä (AMK) kartoitettiin vanhempien odotuksia Tikkurilan seurakunnan lapsi- ja perhetyössä (2009). Tutkimuksessa seurakunnan päiväkerhojen tärkeimmät tekijät olivat sijainti ja toiminnan ajankohta. Kristillistä kasvatusta piti merkittävänä alle puolet vastaajista. Tärkeänä pidettiin lapsityön järjestämisen toiminnan vaikutusta lapsen sosiaalisiin suhteisiin ja moraaliin. (Kaarenoja & Rintala 2009, 40–47.)

Kaikki nämä edellä mainitut tutkimukset olivat pääosin kvantitatiivisia tutkimuksia, joissa oli lisäksi mukana muutama avoin kysymys. Kohderyhmänä tutkimuksissa oli seurakunnan lapsi- ja perhetyöhön osallistuvia perheitä lukuun ottamatta Anu Vihanninjoen (2014) opinnäytetyön tutkimusta. Hänen tutkimuksessaan kyselylomaketta oli jaettu seurakunnan toiminnan lisäksi myös kahden päiväkodin kautta, jolloin tutkimukseen saatiin myös seurakunnan toiminnan ulkopuolisten perheiden näkökulma. Kaikissa edellä mainituissa tutkimuksissa vanhempien arvio seurakunnan toiminnasta oli erittäin myönteinen. Vanhemmat odottivat lapsi- ja perhetyöltä sitä, että lapsen sosiaaliset taidot kehittyvät ja he olivat tyytyväisiä kerhotoiminnan monipuoliseen kehittävään toimintaan.

3 PÄIVÄKERHOTOIMINNAN HISTORIA

3.1 Päiväkerhojen historia Suomessa

Päiväkerhotoiminta alkoi Turussa 1945, kun vanhempien toivomuksesta alle kouluikäisten lasten seurakunnan leikkikoulu perustettiin. Vanhemmat toivoivat lapsilleen kehittäviä virikkeitä ja tukea kristillisen kasvatuksen antamiseen. Kerhon perusidea oli alusta alkaen kasteopetuksen toteutuminen leikin, laulun ja muun toiminnan avulla. Painotuksena oli myös diakoninen tehtävä, koska monissa perheissä sotavuodet vaikuttivat monella tapaa. (Saarinen 1997, 133.) Yhteiskuntarakenne oli sodan jälkeen muuttunut ja kaupungistuminen oli alkanut. Saadakseen tukea lasten kasvatuksessa, vanhemmat kääntyivät kirkon puoleen. Nämä olivat merkittäviä syitä päiväkerhojen syntymiselle. Seurakunta vastasi lasten ja perheiden elämäntilanteeseen perustamalla päiväkerhon. (Alopaeus-Karhunen & Wennermark 2004, 17.)

Tampereella päiväkerhotoiminta alkoi 1950 ja Helsingissä 1952. 1960-luvulla päiväkerhotyö kasvoi voimakkaasti kaupunkiseurakunnissa ja vuosikymmenen loppuvuosina myös maaseudulla. (Porkka 2008, 173.) Koska toiminnan painopiste oli aluksi diakoninen, olivat ensimmäiset työntekijät päiväkerhoissa diakonisoja ja tyttötyönohjaajia. (Saarinen 1997, 133–134.) Päiväkerhojen yleistyessä ohjaajiksi palkattiin usein kotiäitejä ja opiskelijoita, jotka yleensä työskentelivät osa-aikaisesti. Lastentarhanopettajat tai muun vastaavan koulutuksen saaneet työntekijät toimivat päiväkerhotyön johtajina. (Porkka 2008, 173.)

Vuonna 1966 Suomen Pyhäkouluyhdistys (SPY) asetti päiväkerhotoimikunnan, jonka tehtävänä oli selvittää päiväkerhojen yleiskuva. Selvityksessä ilmeni, että toiminta oli hyvin vaihtelevaa. Päiväkerhoilla oli eri nimityksiä, kuten päiväkerho, nappulakerho, leikkikoulu tai päiväkot. Työntekijöiden pohjakoulutuksella ja kokoontumistiloilla oli paljon eroja. Selvityksen seurauksena päiväkerhoihin alettiin tuottaa omaa materiaalia. Seurakunnan päiväkerhot myös liitettiin pyhäkoulutyöhön ja kirkon muistioissa ne merkittiin ”Kirkon oman kasvatustyön” alle. Ensimmäinen neuvottelukokous päiväkerhotyöstä pidettiin Seurakuntaopistolla Järvenpäässä 1967. Kokouksessa oli edustajia laajalajaisesti yhteiskunnan eri tahoilta. Kokouksessa ehdotettiin, että päiväkerhotoimintaa

aletaan kehittää kirkon pysyväksi toimintamuodoksi. Päiväkerhotyön ensimmäiset viralliset tilastot ovat myös tältä vuodelta. (Alopaeus-Karhunen & Wennermark 2004, 18.)

Piispainkokous hyväksyi seurakunnan päiväkerhotoiminnan tavoitteet vuonna 1975. Näin päiväkerhosta tuli kirkon oma työmuoto, jonka tavoitteena oli kasteopetuksen ja kristillisen kasvatuksen antaminen alle kouluikäisille lapsille. Tavoitteena oli myös tukea päiväkerhotoiminnan välityksellä vanhempia heidän kasvatustehtävässään. (Alopaeus-Karhunen & Wennermark 2004, 21.)

Ensimmäinen lastenohjaajien koulutus alkoi Suomen Raamattuopistossa Kauniaisissa vuonna 1969. Kurssin pituus oli kaksi kuukautta. Aiemmat kurssit lastenohjaajille olivat kestäneet vain muutaman päivän. Koulutuksessa opastettiin Raamatun ja alle kouluikäisen lapsen kehitysvaiheiden tuntemiseen. Lisäksi paneuduttiin lastenohjaajan taitoon suunnitella ja toteuttaa lapsen ikäkaudelle soveltuvaa toimintaa. 1980 aloitettiin piispainkokouksen hyväksymän suunnitelman mukaiset lastenohjaajakurssit. Tämä koulutus siirtyi yhteiskunnan ammatilliseen koulutusrakenteeseen vuonna 1989 ja tuotti vuoteen 1995 asti lastenohjaajan kouluasteen tutkinnon. Vuodesta 1995 alkaen koulutus on jatkunut toisen asteen perustutkintona. Tutkintonimikkeenä on lapsi- ja perhetyön perustutkinto. (Porkka 2008, 200–201.)

Vuonna 1969 piispainkokous hyväksyi päiväkerhojen toiminnanohjaajien pätevyysvaatimukset ja koulutussuunnitelmat. (Alopaeus-Karhunen & Wennermark 2004, 20.) Ensimmäinen päiväkerhotyön toiminnanohjaajakurssi järjestettiin 1970 Seurakuntaopistolla Järvenpäässä. (Porkka 2008, 174.) Vuonna 1993 alkoi lapsityönohjaajien erikoistumiskoulutus ja samalla lakkasi aikaisempi päiväkerhon toiminnanohjaajan koulutus. (Porkka 2008, 201.) Piispainkokous teki 2011 päätöksen kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan viran kelpoisuusvaatimukseksi hyväksyttävästä ammattikorkeakoulututkinnosta. Se antaa kelpoisuuden sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon (AMK). Päätös tuli voimaan 1.1.2012. (Piispainkokous 5.12.2011.)

Päiväkerhotyö on kehittynyt paljon vuosien saatossa. 1970- ja 1980- luvulla päiväkerhotoiminta kasvoi voimakkaasti. Lapsityöntekijöiden määrä kasvoi kirkon työaloista suurimmaksi. 4-6-vuotiaista lapsista päiväkerhoihin osallistui yli puolet vuonna 1979. Osallistujien määrässä päästiin huippuunsa 1989, jolloin maaseudun lapsista toimintaan

osallistui 75 % ja kaupungin lapsista noin puolet. 1990-luvulla kerholaisten määrä alkoi hiljalleen vähentyä ja uuden päivähoitolain vaikutuksesta päiväkerhoon osallistujien määrä väheni entisestään. (Porkka 2008, 181.) Vuonna 2013 päiväkerhotoiminta tavoitti ikäryhmästään 24 %. (Kirkkohallitus 2013, i.a.)

3.2 Päiväkerhojen historia Pälkäneellä

Pälkäneellä seurakunta järjesti jo 70-luvulla alle koululaisten lasten parissa kerhotoimintaa. Kerhoja kutsuttiin nappulakerhoiksi ja niitä ohjasi nuorisotyönohjaaja. Vuonna 1974 Pälkäneen kirkkoneuvostossa keskusteltiin ensimmäisen kerran päiväkerhojen perustamisesta. Silloinen neuvosto ei vielä lämmennyt ajatukselle. Päiväkerhojen perustamiselle ei katsottu olevan tarvetta, koska Mannerheimin lastensuojeluliitto järjesti jo leikkikoulutoimintaa Pälkäneen lapsille. (Pälkäneen seurakunta. Kirkkoneuvosto 7.1.1974.)

Vuoden 1984 Pälkäneen seurakunnan lapsi- ja nuorisotyön johtokunnassa (3 / 84) päiväkerhotyö otettiin jälleen esille ja silloin päätettiin tutkia yhteistyömahdollisuuksia kunnan ja Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa. Päiväkerhotoiminnan aloittamisajankohdaksi suunniteltiin silloin vuoden 1984 syksyä. Kerhotoiminta ei kuitenkaan vielä silloinkaan alkanut. Vuonna 1985 Pälkäneen kirkkoneuvostossa (5 /85) oli esitys päiväkerhotoiminnan käynnistämisestä ja sopivan henkilön kutsumisesta lastenohjaajan tehtävään. Toiminta oli aikomus käynnistää koulujen alkaessa syksyllä 1985. Esitys hyväksyttiin ja päiväkerhotoiminta alkoi Pälkäneellä virallisesti syksyllä 1985. (Pälkäneen seurakunta. Kirkkoneuvosto 20.6.1985.) Ensimmäisenä kokoontumisvuotena päiväkerhoryhmiä oli kuusi ja niissä kävi yhteensä 68 lasta (Pälkäneen seurakunta. Lapsi-, nuoriso- ja rippikoulutyön tilasto 1985).

Pälkäneen seurakunnan päiväkerholaisten määrä kasvoi tasaisesti joka vuosi. Kerhoissa kävivät 3-6-vuotiaat lapset. Kerholaisten määrä oli suurimmillaan vuonna 1990. Silloin toimintaan osallistui 189 lasta. (Pälkäneen seurakunta. Päiväkerhotyön tilasto 1990). Tästä eteenpäin osallistujien määrä alkoi pikkuhiljaa laskea, kuten koko maassa. Tähän oli syynä kolmivuotiaiden poisjäänti Pälkäneen päiväkerhotoiminnasta, päivähoidon

yleistyminen ja kunnan järjestämä esiopetus, johon lähes kaikki kunnan kuuden vanhat lapset osallistuivat.

4 TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

4.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, joka tapahtuu pienten lasten elämänpiirissä. Sen tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatus on yhteiskunnan järjestämää, valvomaa ja tukemaa ja se koostuu hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta. Lähtökohtana toiminnalle on kasvatustieteellinen tieto ja tutkimus sekä pedagoginen menetelmien hallinta ja siihen perustuva kokonaisvaltainen näkemys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2005, 11.) Se on myös suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jossa lapsen hyvinvoinnilla, leikillä ja kielellä on keskeinen merkitys. Kasvatuskumppanuus vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön kanssa painottuu varhaiskasvatuksen sisällössä ja suunnittelussa. (Mikkola & Nivalainen 2011, 13.)

Hoiva ja oppimisen tukeminen ovat varhaiskasvatuksessa toisiinsa integroituneita. Päämääränä varhaiskasvatuksella on vahvistaa lapsen kykyä oppia oppimista sekä vahvistaa lapsen käsitystä vaikuttaa omaan elämäänsä ja kasvuunsa. Varhaiskasvatus on vuorovaikutusprosessi, jossa lapsi kasvaa aktiiviseksi toimijaksi omaehtoisen, elämyksellisen ja kokemuksellisen toiminnan kautta. Vertaisryhmäkontaktit sekä aikuisen tavoitteinen ohjaus tukevat tämän tavoitteen saavuttamista. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 13.)

Varhaiskasvatusta suunniteltaessa ja järjestettäessä tulee huomioida sekä valtion määrittelemät lait ja asetukset että kunnan linjaukset ja toiminnan periaatteet. Nämä luovat raamit yksittäisen työntekijän tai tiimin työskentelylle. (Mikkola & Nivalainen 2011, 12.) Näiden lakien ja linjausten mukaisesti kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja seurakunta järjestävät varhaiskasvatuspalveluja, joista keskeisimpiä ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä avoin toiminta. Esiopetuksen, joka alkaa vuotta ennen oppivelvollisuutta, katsotaan olevan suunnitelmallista opetusta ja kasvatusta ja se on osa varhaiskasvatusta. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2005, 11.)

Varhaiskasvatuksessa valtakunnallinen ja kunnallinen ohjaus muodostavat prosessimaisen kokonaisuuden. Valtakunnallinen ohjaus tarkoittaa lasten päivähoitoa ja esiopetusta koskevia lakia ja asetuksia. Toisena tulevat varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, jotka sisältävät yhteiskunnan järjestämisen sekä valvoman varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet. Kuntien varhaiskasvatussuunnitelmien laatimista, sisältöä ja laatua ohjaavat varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Esiopetussuunnitelman perusteet ohjaavat esiopetuksen sisältöä, laatua ja paikallisten opetussuunnitelmien laatimista. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2005, 89.)

Kunnallinen ohjaus tarkoittaa kunnan varhaiskasvatuksen linjauksia ja strategioita. Nämä saattavat olla osana kunnan lapsipoliittista ohjelmaa tai ne löytyvät asiakirjoista, jotka koskevat lapsia ja perheitä. Näistä ilmenevät ne periaatteet, jotka ovat kunnan varhaiskasvatuksen järjestämisessä keskeisiä, eli mitkä ovat kehittämisen periaatteet ja minkälainen on kunnan varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmä. Kunnassa tai joskus yhteistyössä useamman kunnan kanssa laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma. Tämän suunnitelman tulee muodostaa kokonaisuus esiopetuksen opetussuunnitelman kanssa ja niiden välillä tulee olla selkeä jatkumo. Jokainen varhaiskasvatusyksikkö laatii myös oman varhaiskasvatussuunnitelmansa, jossa kuvataan hoidon, kasvatuksen ja opetuksen lähtökohdat sekä niiden toteutuminen arjessa. Lisäksi lapsille laaditaan omat varhaiskasvatussuunnitelmat yhdessä vanhempien kanssa. Nämä ohjaavat lapsikohtaisesti sitä, miten varhaiskasvatus ja esiopetus toteutuvat. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2005, 8.)

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Vasu) laadittiin vuonna 2003 yhteistyössä Stakesin, sosiaali- ja terveysministeriön, opetushallituksen sekä Suomen kuntaliiton ja alan asiantuntijoiden kanssa. (Mikkola & Nivalainen 2011, 13). Perusteena varhaiskasvatuksensuunnitelmalle on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa sekä ohjata sen sisällöllistä kehittämistä. Suunnitelman avulla halutaan myös luoda edellytyksiä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi siten, että toiminnan järjestämisen perusteita yhdenmukaistetaan. Tavoitteena on lisätä varhaiskasvatushenkilöstön ammatillista tietoisuutta sekä lisätä vanhempien osallisuutta lapsensa päivähoidossa. Myös moniammatillinen yhteistyö niiden palvelujen kesken, joilla tuetaan lasta ja perhettä, on yksi tavoitteista. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2005, 7.)

Pälkäneellä varhaiskasvatuksen kokonaisuuteen kuuluvat kunnan päiväkodit, joita on kolme, 7 ryhmäperhepäiväkotia, neljä perhepäivähoitajaa, yksityiset perhepäivähoitajat, kunnan avoin kerhotoiminta, viidessä eri paikassa toimivat esikoulut, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, seurakunnan varhaiskasvatus sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton kerhotoiminta. (Pälkäneen kunta, i.a.) Eri tahojen edustajat kokoontuvat säännöllisesti ja moniammatillinen yhteistyö on ollut hedelmällistä.

Lapselle ominainen tapa toimia on leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja eri taiteen alueisiin liittyvä ilmaiseminen. Kun toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan, tulee nämä ottaa huomioon, koska ne ohjaavat toimintaa ja tapaa toimia lasten kanssa. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2005, 20.) Lapset ovat oppijina aktiivisia ja he käsittelevät ja jäsentävät tietoa jo olemassa olevan tiedon ja käsitteiden avulla. Varhaiskasvatuksessa puhutaan sisällöllisistä orientaatioista, joiden avulla pyritään turvaamaan lapselle monipuolinen, eheä ja kokonaisvaltainen kuva maailmasta. Varhaiskasvatuksen keskeiset orientaatiot ovat matemaattinen, luonnontieteellinen, historiallis-yhteiskunnallinen, esteettinen, eettinen sekä uskonnollis-katsomuksellinen. Nämä orientaatiot liitetään lasten lähiympäristöön, arkeen ja kokemuksiin siten, että he pystyvät tekemään omia havaintojaan ja muodostamaan omia käsityksiään asioista. Varhaiskasvatuksessa lapselta ei kuitenkaan vaadita orientaatioiden opiskelua, eikä hän suorita orientaatioiden sisältöjä tai oppiaineita. Lapsille ei myöskään aseteta suoriutumisvaatimuksia. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2005, 26–27.)

Vuonna 2005 ilmestyi varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkistettu painos. Siinä todetaan, että varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on otettu kunnissa erittäin myönteisesti vastaan. Se on toiminut varhaiskasvatuksen sisältöä kehystävänä asiakirjana ja nostanut varhaiskasvatuksen sisällön ja laadun innostavaan keskusteluun koko maassa. Se on myös lisännyt sekä kuntien sisäistä että lähikuntien välistä yhteistyötä. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2005, 3.) Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on vaikutusta lapseen. Useissa tutkimuksissa on tullut esille, että lapset ovat hyötynyt siitä emotionaalisesti, sosiaalisesti ja kognitiivisesti. Sillä on positiivisia vaikutuksia, jotka ulottuvat varhaiskasvatuksesta murrosikään asti. Erityisesti hyvin varhaiskasvatus on hyödyntänyt lasten koulun aloitusta. (Kronqvist 2011, 15.)

4.2 Avoimet varhaiskasvatuspalvelut

Avoim varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa ja se tarjoaa monipuolisia palveluja lapsille ja perheille. Näitä palveluja ovat avoimet päiväkodit, kerhoja leikkitoiminta, leikkipuistot ja perhekerhot. Avoimia varhaiskasvatuspalveluja tarjoavat kuntien lisäksi järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja seurakunnat. Palvelujen tavoitteena on tarjota kasvatuksellista tukea, sosiaalisia kontakteja ja monipuolista toimintaa kotihoidossa oleville tai vähän päivähoitoa tarvitseville lapsille ja heidän vanhemmilleen. Avoimien varhaiskasvatuspalvelujen katsotaan lisäävän lasten ja perheiden hyvinvointia ja ennalta ehkäisevän perheiden ongelmia (Lastensuojelun käsikirja, Avoimet varhaiskasvatuspalvelut, i.a.) Seurakunnan tarjoama kirkon varhaiskasvatus on osa Pälkäneen avoimia varhaiskasvatuspalveluja. Toinen palveluntarjoaja Pälkäneellä on Mannerheimin lastensuojeluliitto. (Pälkäneen kunta i.a.)

Avoimen toiminnan järjestämistä ja kehittämistä ohjaavat päivähoitolaki, sosiaalihuoltolaki ja lastensuojelulaki sekä koululaisten aamu ja iltapäivätoiminnan osalta perusopetuslaki. Vuodesta 1973 asti voimassa olleesta päivähoitolaista ei löydy avoin varhaiskasvatus sanamuotoa. Siellä puhutaan leikkitoiminnasta, joka sosiaalialan sanastossa määritellään olevan sosiaalipalveluina järjestettävää lasten ohjattua ja valvottua virike-toimintaa. Leikkitoimintaa ovat leikkikenttä- ja kerhotoiminta sekä avoin päiväkotitoiminta. Leikkitoiminnasta ei määrittelyn mukaan peritä hoitopäivämaksua. Kerhomaksun periminen on kuitenkin mahdollista. Valtioneuvoston päätöksessä varhaiskasvatuksen valtakunnallisissa linjauksissa mainitaan, että varhaiskasvatustoimintaa voi olla seurakuntien ja järjestöjen kerhotoiminta tai kuntien lapsille ja heidän perheilleen järjestetty avoin varhaiskasvatus toiminta. (Alila & Portell 2008, 1215.)

Vuonna 2007 Sosiaali- ja terveysministeriö ja pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus SOCCA selvittivät avoimen varhaiskasvatuksen kehittämistarpeita. Selvityksestä ilmeni, että avoimista varhaiskasvatuspalveluista haetaan vaihtoehtoa päivähoidolle. Lisäksi sen toivotaan tukevan lasten varhaiskasvatusta, vanhemmuutta ja perheitä ja muita kotona lasta hoitavia. Avoin varhaiskasvatus tulisi kuitenkin nähdä yhtenä oleellisena varhaiskasvatuksen muotona, eikä vain toimintamuotoja täydentävänä palveluna. Se tulisikin nostaa tasaveroiseksi toimintamuodoksi ja vakiinnuttaa osaksi varhaiskasvatusjärjestelmää. Avoin varhaiskasvatus kaipaakin myös valtakunnallista määrittelyä sekä

toimintamuotojen yhtenäistämistä ja selkiyttämistä. (Alila & Portell 2008, 8384.) Selvityksen tulosten pohjalta kehittämisehdotuksia avoimeen varhaiskasvatukseen olivat ohjauksen vahvistaminen, valvonnan, arvioinnin ja tilastoinnin tehostaminen. Kehitystoinenpiteiksi ehdotettiin myös toiminnan sisällön ja pedagogiikan sekä henkilöstön osaamisen kehittämistä. Lisäksi asiakkaiden osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuutta tulisi lisätä sekä kehittää yhteistyötä varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien kesken. Tärkeää olisi myös lisätä tutkimusta ja kehittämistä aiheesta. Selvityksessä esitetään lisäksi leikkitoiminnan korvaamista käsitteellä avoin varhaiskasvatus. (Alila & Portell 2008, 85–87.)

4.3 Kirkon varhaiskasvatus

Seurakunnissa tehdään laadukasta, turvallista, kehittävää ja lapsilähtöistä varhaiskasvatusta. Työntekijöinä ovat koulutetut ammattilaiset tai vapaaehtoiset. Raamatullisina lähtökohtina kirkon varhaiskasvatuksessa ovat kaste- ja lähetyskäsky (Matt. 28:18–20) sekä lasten evankeliumi (Mark. 10:13–16). Vuonna 2008 valmistui kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisasiakirja, Lapsi on osallinen (Vake) sekä vuonna 2013 päivitetty kehittämisasiakirja Lapset seurakuntalaisena. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisasiakirjojen taustalla toimivat valtakunnallinen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirja (Vasu) sekä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia 2015 Meidän kirkko – Osallisuuden yhteisö. Nämä asiakirjat ja strategia antavat raamit kirkon varhaiskasvatukselle ja toimivat varhaiskasvatuksen kehittämisen taustalla. (Lapset seurakuntalaisina. 2013, 45.)

Kirkon varhaiskasvatus on pääsääntöisesti alle kouluikäisten lasten ja heidän perheiden ja läheistensä kanssa tapahtuvaa kasvatusta. (Lapsi on osallinen 2008, 9). Kirkon varhaiskasvatuksen peruslähtökohtana on lapsen ja perheen hyvä elämä ja kasvatuskumppanuus perheen kanssa sekä kristillinen usko ja siitä nousevat arvot (Lapset seurakuntalaisina 2013, 4). Lähtökohtana kirkon kasvatukselle on kaste ja siihen liittyvä opetus eri muodoissaan. Kirkon velvollisuus on tukea jäseniään heidän kasvussaan kristityksi yhdessä lapsen ja hänen perheensä ja muiden läheisten kanssa. Tämä ei tapahdu ylhäältä alaspäin opettamalla, vaan rinnalla kulkien, yhdessä pohtien sekä yhdessä etsien ja kysellen. (Ojell 2013, 19.) Kasvatuksessa korostetaan kokonaisvaltaisuutta, varhaispeda-

gogista osaamista sekä lapsilähtöisyyttä. Myös perheen arvostaminen, uskon traditioiden jakaminen sekä uusien traditioiden luominen ovat kirkon varhaiskasvatuksessa tärkeitä. (Lapset seurakuntalaisina 2013, 4)

Käsitteitä kristillinen kasvatus ja uskontokasvatus käytetään usein toistensa synonyymina. Ne voidaan kuitenkin erottaa toisistaan. Uskontokasvatus on kasvatusta, joka ei ole sitoutunut mihinkään uskonnolliseen tunnustukseen. (Muhonen & Tirri 2008, 66.) Se on osa yhteiskunnan kasvatusjärjestelmää, jonka tehtävänä on tarjota kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista yleissivistystä. Suomessa uskontokasvatusta annettaessa kunnioitetaan jokaisen lapsen omaa kulttuuria ja perinnettä. Euroopassa uskontokasvatusta annetaan hyvin eri tavalla ja siksi suomalainen uskontokasvatus herättää huomiota myös maailmalla. (Kallioniemi 2011, 22.) Kristillinen kasvatus puolestaan perustuu kristinuskon perusteisiin ja se on tunnustuksellista uskontokasvatusta jonka tavoitteena on kristillisen uskon sisäistäminen omaksi voimaksi. (Petäjä 2008, 122.)

Yhteistyötä tehdään laajan lasta ja perhettä palvelevan verkoston kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat sosiaali-, terveys- ja opetustoimi sekä erilaiset lapsi- ja perhetyötä tekevät järjestöt ja yhteisöt varhaiskasvatuspalveluineen (Sakasti. Varhaiskasvatus i.a.). Lasten retki- ja leiritoiminta, lasten kesäkerhotoiminta, erilaiset toimintakerhot ja paikallistoiminnot, jotka kehittyvät jatkuvasti, kuuluvat myös kirkon varhaiskasvatukseen. Kirkon varhaiskasvatustoiminnassa työskentelevät pääsääntöisesti lastenohjaajat ja lapsityönohjaajat. (Lapsi on osallinen 2008, 10.)

Pälkäneen seurakunnan varhaiskasvatus on alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä parissa tapahtuvaa kristillistä kasvatusta. Se perustuu kasteessa saatuun, vanhempien, kummien ja seurakunnan yhteiseen tehtävään pitää huolta kastetusta lapsesta opettamalla ja kasvattamalla häntä yhdessä kristilliseen uskoon. Pälkäneen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkerhotoiminta ja perhekerhot, iltaperhekerhot, perheleirit, perhekirkot ja kirkkohetket, vanhempien tilaisuudet, juhlat ja retket sekä pikkulapsityö. Kesäisin toimii kesäperhekerho. Lisäksi seurakunnan varhaiskasvatuksen tehtäviin kuuluu yhteistyö yhteiskunnan varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa sekä heidän tukemisensa uskontokasvatuksen antamisessa. (Pälkäneen seurakunta, i.a.)

4.4 Päiväkerhotoiminta

Seurakunnan päiväkerhot ovat 3-6-vuotialle lapsille suunnattua arkipäivisin tapahtuvaa kerhotoimintaa. Päiväkerholaiset kokoontuvat kahdesta neljään kertaa viikossa. Ohjaajina toimivat koulutetut lastenohjaajat. Yhdessä lapset ja aikuiset luovat monenlaista toimintaa. Kerhossa lapsi saa liikkua, leikkiä, hiljentyä, rauhoittua ja kokea turvallisuutta. Lapsesta välittäminen, lapsuuden ilon kokemukset ja lapsen hengellisyyden vaaliminen painottuvat kerhotoiminnassa. Voidaankin todeta, että kerho on lapsen turvallinen kasvupaikka. (Lapsi on osallinen 2008, 15.)

Päiväkerhoissa annettava uskonnollinen kasvatus on kristillistä kasvatusta. Kristillinen kasvatus on kristilliseen uskoon kasvattavaa uskontokasvatusta. Lisäksi se välittää kristillistä perinnettä sukupolvelta toiselle. (Muhonen & Tirri 2008, 67). Sen tavoitteena on tukea kristillisessä uskossa kasvamista ja siihen sisältyy uskonnon harjoittamista. Lasten kristillisestä kasvatuksesta vastaavat vanhemmat ja kummit yhdessä seurakunnan kanssa. Perheissä lapselle tarjotaan mahdollisuus kuulla Jumalan sanaa ja oppia kristillisiä tapoja. Lapselle annetaan myös mahdollisuus osallistua kristilliseen elämään ja kristittyjen yhteyteen sekä elää kristittyjen ihmisten lähellä. (Muhonen & Tirri 2008, 69.)

Kristillinen kasvatus on sekä sisällöltään että toteutustavoiltaan rikasta. Siihen liittyy opillinen, rituaalinen, kokemuksellinen, eettis-moraalinen, huolenpidollinen sekä pedagoginen ulottuvuus. Ennen kaikkea se on kuitenkin yhdessä elämistä, jossa turvallisuus ja lämmin ilmapiiri ovat olennaisia. Kristillinen kasvatus koskettaa koko kasvatettavan persoonaa ja jokapäiväistä elämää ja sillä voi olla kantava merkitys ihmisen koko elämässä. Kristillisen kasvatuksen avulla voidaan tukea lapsen perusturvallisuutta ja turvallisen jumalasuhteen kehittymistä. (Muhonen & Tirri 2008, 81–82.)

Kristillisen kasvatuksen pohjalla on kristillinen ihmiskäsitys. Se on kokonaisvaltainen käsitys ihmisestä ja sen mukaan ihminen on arvokas sellaisenaan kuin hän on, ilman tekoja ja omaa ansiota. Kristillisen kasvatuksen lähtökohtana on rakkaus ja toisen ihmisen hyväksyminen. (Riekkinen 2008, 88–89.) Kristilliseen kasvatukseen liittyy ihmisen ja Jumalan suhde sekä ihmisen vastuu omasta elämästään ja teoistaan itselleen, toisille ja Jumalalle. Tietoisuus Jumalan rakkaudesta nostaa ihmisessä vastarakkauden, josta seuraa pyrkimys vastuullisuuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhan toteutumiseen maa-

ilmassa. Käsitys oikean ja väärän erottamisesta kuuluu myös kristilliseen kasvatukseen. (Räsänen 2008, 287–288.)

Päiväkerhossa lapsi saa kokemuksen seurakunnasta, jossa hänet kohdataan kokonaisvaltaisesti ikäkaudelleen merkityksellisellä tavalla. (Sakasti. Päiväkerho i.a.) Päiväkerhon tavoitteena on tukea lapsen kasvua monipuolisesti niin, että fyysisyys, spirituaalisuus, sosiaalisuus, mentaalisuus, kulttuurisuus ja muut puolet ovat harmoniassa keskenään. Lapsuuden aitoutta pyritään ylläpitämään. Lapsen monipuolinen tapa kohdata maailma tulee huomioida ja toisaalta pyritään välittämään lapselle monipuolinen kuva käsiteltävästä sisällöstä tai oppimisen kohteesta. (Ubani 2010,44–45.)

Päiväkerhossa toimitaan kumppanuudessa lapsen perheen kanssa. Tavoitteena on tukea perheiden kristillistä kasvatusta. Vanhemmat arvostavat päiväkerhon kristillistä arvopohjaa, koska he katsovat lapsen saavan siitä kokemuksia ja aineksia elämäkatsomuksensa rakentamiseen ja hyvän pohjan elämäänsä. Päiväkerhoryhmässä lapsi pääsee rakentamaan ystävyysuhteita toisiin lapsiin, mikä on lapselle tärkeää ja kehittää lapsen sosiaalisia taitoja. Tärkeää on myös lämmin suhde kerhon aikuisiin, lastenohjaajiin. (Sakasti. Päiväkerho i.a.)

Toimintaa voidaan kutsua lapsilähtöiseksi ja aikuisjohtoiseksi. (Lapset seurakuntalaisena 2013, 8). Lapsilähtöisyys on toimintamalli, jossa lapsi nähdään aktiivisena ja pätevänä toimijana omassa ympäristössään. YK:n Lasten oikeuksien sopimuksessa korostetaan lapsen oikeutta tulla kuulluksi itseään koskevista asioista ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Lisäksi lapsella katsotaan olevan oikeus ilmaisunvapauteen, hänen mielipiteitään tulee kunnioittaa ja ottaa huomioon. Lapsella tulee olla oikeus osallistua kasvatus-toiminnan ja ympäristön suunnitteluun, rakentamiseen ja arviointiin. 1990-luvulla yleistyneet käsitykset lapsikeskeisyydestä ja lapsilähtöisyydestä korostavat lapsen yksilöllisyyttä. Toiminnan tulisi lähteä lapsen kiinnostuksen kohteista ja aiemmista kokemuksista. Tietoa tulisi rakentaa aiemman opitun perustalle. (Turja 2011, 43–45.)

Lapsilähtöisessä kasvatuksessa aikuisen roolissa korostuu lapsen avustaminen ja saatavilla olo sekä kuunteleminen. Aikuisen tehtävänä on puitteiden luominen ja ajan ja tilan hallinnoiminen. (Kalliala 2008, 25). Se tarkoittaa, että kerhossa aikuiset huomioivat lapsen tarpeet ja kiinnostuksen kohteet ja antavat tilaa lapsen aktiivisuudelle ja luovuudelle.

delle toimintaa suunnitellessaan. Aikuiset kuitenkin ovat vastuussa lapsesta ja pitävät huolta vuorovaikutuksen toiminnan turvallisuudesta. (Lapset seurakuntalaisena 2013, 8.)

Pälkäneen seurakunnan päiväkerhoissa kävi vuonna 2013 kaksi ikäryhmää, neljä- ja viisivuotiaat lapset. Kerhoryhmiä seitsemän, joissa kävi vuoden aikana yhteensä 92 lasta, joka oli 44 % ikäryhmästä. Päiväkerhoryhmät kokoontuivat kerran viikossa ja olivat kahden tai kolmen tunnin kerhoja. Kerhoja järjestettiin kolmessa eri kylässä, Pälkäneellä, Luopioisissa ja Aitoossa. (Pälkäneen seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2017)

Päiväkerhoissa työskenteli vuonna 2014 vakinaisesti kaksi lastenohjaajaa, joista toinen vastasi toiminnasta. Lisäksi lastenohjaajana toimi yksi tuntipalkkainen henkilö sekä yksi vapaaehtoinen. Varhaiskasvatuksen toiminta- ja taloussuunnitelma valmisteltiin kasvatuksen johtokunnassa, joka koostui luottamushenkilöistä ja työntekijöistä. Lopullinen päätös toiminnasta tehtiin kirkkoneuvostossa. Sillä ja kirkkovaltuustolla on ylin päätösvalta seurakunnassa. Vuoden 2014 seurakuntavaalien jälkeen valittiin vastuuryhmät johtokuntien sijaan. Vastuuryhmien tehtävänä on jatkossa suunnitella ja toteuttaa kasvatuksen toimialaan liittyvää toimintaa yhdessä työntekijöiden kanssa. (Pälkäneen seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2017)

4.5 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus tarkoittaa vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön tietoista sitoutumista toimia yhdessä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessissa. Vanhemmilla katsotaan olevan lastensa ensisijainen kasvatusvastuu. Koulutuksen saaneella varhaiskasvatushenkilöstöllä sen sijaan on ammatillinen osaaminen ja tieto. (Kekkonen, 2012, 42.) Kasvatuskumppanuudessa vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön tieto ja kokemus lapsesta halutaan yhdistää. Kasvatuskumppanuudessa asioista sovitaan ja niitä organisoidaan molemmille osapuolille sopivalla tavalla ja näin tasavertaisen kasvatustyön edellytykset ovat mahdollisia. Perheiden verkostoitumista tuetaan ja vanhempien keskinäistä vuorovaikutusta pyritään edistämään. Tärkeää on lapsen tarpeista lähteminen, jolloin lapsen etu ja oikeus toteutuvat. (Polkkonen & Lehtipää 2009, 73.)

Kasvatuskumppanuuden tavoitteena onkin, että lapsi oman elämänsä toimijana ja koki-jana nähdään kokonaisvaltaisesti ja häntä ymmärretään ja hänen kasvuaan kannatellaan. Siksi lapsen leikkiä, toimintaa, kokemusta, tarpeita ja toiveita tulee havainnoida ja käy-dä niistä dialogia yhdessä perheen ja lapsen kanssa työskentelevän kanssa. Näin kump-panuus lähtee lapsen tarpeista ja lapsen edun toteuttamisesta. Tärkeää on myös tunnistaa mahdollisimman varhain lapsen erityisen tuen tarve, johon yhdessä vanhempien kanssa etsitään toimintatapoja lapsen tukemiseksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17–18.)

Kirkon varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuus perheiden kanssa on keskeistä. Läh-tökohtana kumppanuuteen ovat molemminpuolinen luottamus, tasavertaisuus, toistensa kunnioitus ja säännöllisesti tapahtuva vuorovaikutus. Lapseen liittyvissä asioissa elämän todellisuuden jakaminen ja perheen kuuleminen erilaisissa arjen tilanteista on myös tär-keää. (Lapset seurakuntalaisena 2013, 10. 24.) Kasvatuskumppanuudessa vanhemmat ja työntekijät jakavat vastuun lapsen hyvinvoinnista. Samalla se laajentaa vanhempien mahdollisuutta osallistua lapsensa kasvattamiseen kodin ulkopuolella. Vastuu kump-panuussuhteen syntymisestä on työntekijällä. Hänen tulee huolehtia kumppanuuden rakentamisesta ja ylläpidosta myös ristiriitatilanteissa. (Haapsalo 2013, 144–145.)

Kirkon varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuus ja yhteistyö perheiden kanssa toteu-tuvat keskusteluissa, kohtaamisissa, perheitä kokoavassa toiminnassa, jumalanpalve-luselämässä, kirkollisissa toimituksissa ja lapsen tai perheen erityisessä tukemisessa, kuten diakoniatyössä tai perheneuvonnan piirissä. Kasvatuskumppanuus toteutuu myös, kun perheen elämää ja kristillistä kasvatusta tuetaan ja vahvistetaan. (Lapsi on osallinen 2008, 14.) Kodin ja kirkon varhaiskasvattajien välisellä toimivalla kasvatuskumppanuu-della pyritään muodostamaan lapselle turvallinen Jumala-käsitys ja luottavainen suhde elämään. (Lapset seurakuntalaisena 2013, 11).

Kasvatuskumppanuuteen liittyy myös haasteita. Moninaiset perhemuodot ja perheiden erilaiset elämäntilanteet synnyttävät erilaisia tarpeita kumppanuuteen. Lapsen elämään heijastuu vanhempien kiire, työttömyys, parisuhdeongelmat, taloudelliset ongelmat sekä mielenterveys- ja päihdeongelmat. Myös vanhemmuus ja jaksaminen äitinä tai isänä huolestuttaa monia. On myös perheitä, joita kasvatuskumppanuus ei kiinnosta. Silloin keskeinen osa ammatillista osaamista on keskusteluyhteyden ja vuorovaikutuksen luo-minen. Aito kasvatuskumppanuus on myös huolien kuulemista, rinnalla kulkemista ja

tuen antamista. Tämä kaikki on merkittävää lapsen hyvinvoinnille ja perheen jaksamiselle. (Haapsalo 2013, 145.)

4.6 Leikki-ikäinen lapsi

Päiväkerholaiset lapset ovat iältään leikki-ikäisiä, 3-6-vuotiaita (Lapsi on osallinen 2008, 15). Leikki-ikä on lapsen tärkeä vaihe, johon liittyy muun muassa kielen, muistin, sosiaalisten taitojen, leikin, hieno- ja kokonaismotoriikan kehittymistä. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2014, 18.) Ympäristön vaikutus lapsen kehittymiselle on suuri. Lapselle merkityksellisiä ympäristöjä ovat koti- ja päivähoitoympäristö sekä sukulaisverkostot ja näissä tapahtuva vuorovaikutus. Suotuisassa kasvuympäristössä aikuisten käyttäytyminen on johdonmukaista, ennakoitavaa ja lasta arvostavaa. Tämä lisää lapsen luottamusta häntä hoitaviin aikuisiin ja luo pohjaa ympäristön tutkimiselle, oppimiselle ja lapsen sosiaaliselle ja emotionaaliselle kehitykselle. (Nurmi ym. 2014, 22.)

Kielitaidon kehittyminen lapselle on erittäin tärkeää. Sen avulla lapsi kykenee jäsentämään havaintojaan, tutustua ympäristöönsä sekä hankkia ja saada tietoa. Puhe on lapselle väline sosiaalisen vuorovaikutuksen, ajatusten ja tunteiden viestintään sekä väline toiminnan suunnittelussa ja ongelmien ratkaisussa. Oppimiselle kielitaito on keskeistä. (Lyytinen & Lyytinen 2002, 92.)

Leikki-iässä lapsi oppii käyttämään äidinkieltään melko virheettömästi. Lapsen muisti kehittyy ja hänestä tulee taitava kertoja, kyselijä ja keskustelija. Aikuisen rooli kielen oppimisen tukijana on merkittävä. Leikki-iässä lapset ovat kiinnostuneita saduista, kertomuksista ja tieteiskirjoista. Aikuinen voi tukea lapsen kielellistä kehitystä parhaiten silloin, kun hän tunnistaa lapsen kehityksellisen tason. (Hakamo 2011, 11–15.) Oppimisen kannalta suotuisaa on lapsen turvallinen kiintymissuhde häntä hoitaviin aikuisiin. Lapsen tiedot karttuvat jossakin kehityksellisessä kontekstissa, joista tärkeimpiä ovat koti- ja päivähoitoympäristöt ja niiden vuorovaikutussuhteet. (Lyytinen & Lyytinen 2002, 88.)

Lasten kognitiivinen kehitys on nopeaa ensimmäisten elinvuosien aikana. Kehitystä vie eteenpäin päivittäin toistuvat leikki- ja ongelmaratkaisutilanteet. Näissä tilanteissa lapsella on mahdollisuus harjoittaa taitojaan ja oppia uutta. Kehitykselle tärkeää on myös lapsen saava palaute ympäristöstään. (Nurmi ym. 2014, 25.)

Lapsen sosiaaliset taidot paranevat kielellisen kehityksen myötä. Vanhemmat voivat vaikuttaa lapsen sosiaalisten taitojen kehittymiseen järjestämällä sellaisia tilaisuuksia, missä leikki-ikäinen lapsi voi kohdata muita lapsia tai tavata ystäviään. Aikuinen voi tarkkailla lasten leikkitilanteita ja auttaa lasta tarvittaessa esimerkiksi ristiriitatilanteissa. (Nurmi ym. 2014, 62.) Aikuisen rooli on tukea lasten leikkiä varjelemalla leikin vapaaehtoisuutta ja välittömyyttä. Lisäksi hänen tulee lisätä toiminnallaan leikin tyydyttävyyttä ja pitkäkestoisuutta niin, että lapsella säilyy leikin hallinta. Aikuisen tehtävä on myös fyysisen ja psyykkisen turvallisuuden varmistaminen. (Kalliala 2008, 50.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tärkeää on tutkimusongelman tai ilmiön määrittäminen. Tämä tapahtuu aihepiiriin tutustumalla, kirjallisuuteen, teorioihin, aiempien tutkimuksien johtopäätöksiin ja keskeisiin käsitteisiin perehtymällä sekä mahdollisiin hypoteesien esittämiseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 136.) Kvantitatiivisessa tutkimuksessa pyritään yleistämään. Tämä tarkoittaa sitä, että siitä ihmisjoukosta eli perusjoukosta johon tutkimus kohdistuu, valitaan pieni joukko eli otos, joilta kerätään tutkimustietoa esimerkiksi kyselylomakkeella. Tutkimustuloksen katsotaan edustavan koko joukkoa eli populaatiota, jota ilmiö kosketi. (Kananen 2011, 17.)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on olennaista, että tiedonkeruu on systemaattista. Siinä käytettävät mittarit ovat määrällisiä ja tuloksena saatua aineistoa käsitellään tilastollisin menetelmin, joka perustuu paljolti tilastolliseen päättelyyn ja todennäköisyyslaskentaan. Havaintoaineisto analysoidaan tilastollisia analyysimenetelmiä hyväksikäyttäen. (Tähtinen, Laakkonen & Broberg 2011, 15–16.)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tietoa kerätään kyselylomakkeella. Kyselylomakkeella voi olla kysymyksiä, jotka ovat avoimia tai valmiilla vaihtoehdoilla varustettuja eli strukturoituja kysymyksiä. Avoimet kysymykset voivat olla hyvinkin yleisluonteisia, mutta saattavat kuitenkin tuottaa tietoa, mitä strukturoidulla kysymyksellä ei voida saada. Strukturoidut kysymykset ovat vaihtoehtokysymyksiä, joihin vastaukset ovat valmiiksi valittuja tai erilaisia asteikkokysymyksiä. Kysymyksistä riippuu tutkimuksen luotettavuus ja laatu. Kysymysten tulee olla arkikieltä, niin että jokainen vastaaja ymmärtää kysymykset samalla tavalla. On myös varmistettava, että vastaaja omaa tarvittavaa tietoa kysymysten vastaamiseen. (Kananen 2011, 30–31.)

Tässä opinnäytteessä mitattiin asenteita ja mielipiteitä Likert-asteikolla. Peruslähtökohteisesti Likert-asteikkoinen mittari sisältää parittoman määrän vastausvaihtoehtoja.

(Valli 2010, 118.) Tässä opinnäytetyössä niitä oli seitsemän. Vastausvaihtoehdoista oli kokonaan jätetty pois niin sanottu neutraaliluokka, koska oletus oli, että vastaajalla on asiasta mielipide aiheen läheisyyden vuoksi. Lisäksi haluttiin vastaajien ottavan kantaa paremmin kysymyksiin, kun vaihtoehto ”en osaa sanoa” oli jätetty pois.

Kyselytutkimuksen avulla tutkimukseen saadaan paljon henkilöitä ja sen avulla voidaan kysyä monia asioita. Kyselytutkimuksen etuna pidetäänkin sitä, että sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Se on myös tehokas menetelmä, sillä se säästää tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Hyvin suunnitellun lomakkeen avulla aineisto voidaan käsitellä nopeasti tallennettuun muotoon ja analysoida se tietokoneen avulla. Aikataulu ja kustannukset ovat myös helposti arvioitavissa. Kyselytutkimuksen heikkouksiin voidaan lukea aineiston pinnallisuus ja teoreettisuuden vaatimattomuus. Haittina pidetään myös sitä, että ei ole mahdollista varmistua siitä, kuinka vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen ja kuinka onnistuneita annetut vastausvaihtoehdot ovat. Lisäksi ei tiedetä kuinka hyvin vastaajat ovat selvillä kysytystä asiasta tai kuinka hyvin he ovat perehtyneet siihen. Haittana on myös lomakkeen laatimiseen vievän ajan määrä. Kyselylomake vaatii tutkijalta monenlaista tietoa ja taitoa, joten etukäteen aiheeseen perehtyminen vie aikaa. Vastaamattomuus voi myös nousta suureksi, jolloin tutkimuksen luotettavuus voi kärsiä. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.)

Tämän opinnäytetyön lomakkeen laadinnassa käytettiin hyväksi aiempia seurakunnan päivä- ja perhekerhoihin suuntautuneita ja jo valmistuneita opinnäytetöitä. Kyselylomakkeen pohjana oli hyödynnetty joiltakin osin Kaarenola ja Rintalan (2009) sekä Rantasen (2014) opinnäytetöiden kyselylomakkeita, joita muokkaamalla saatiin tähän työhön kyselylomake, joka vastasi parhaiten juuri tätä tutkimusta ja sen tarkoitusta. Lomakkeen kysymykset laadittiin niin, että vastaaminen oli helppoa ja ei liikaa aikaa vievää

5.2 Aineiston keruu ja analysointi

Pälkäneen seurakunnalle tehtävää opinnäytetyötä ja siihen liittyvää tutkimusta varten tarvittavan tutkimusluvan myönsi seurakunnan kirkkoherra toukokuussa 2014. Marraskuussa 2014 toteutettiin kvantitatiivinen tutkimus kolmessa eri päiväkerhon toimipis-

teessä, jotka olivat Pälkäneen seurakuntatalo, Luopioisten seurakuntakeskus sekä Aitoon Pysäkki. Kysely oli tarkoitettu Pälkäneen seurakunnan päiväkerhoihin osallistuville lasten vanhemmille. Aineiston keruu toteutettiin käyttämällä kyselylomaketta.

Kyselylomakkeen (liite 1) mukana perheisiin meni saatekirje (liite 2), jossa kerrottiin kyselyn tarkoitus, ohjeet lomakkeen täyttämiseen sekä tyhjä kirjekuori, missä kyselylomake oli mahdollista palauttaa suljettuna ja nimettömänä. Saatekirjeessä myös kerrottiin kyselystä saatujen tietojen olevan luottamuksellisia. Lastenohjaajat jakoivat kyselylomakkeen vanhemmille päiväkerhojen toimipisteissä. Palautus tapahtui kerhotiloissa oleviin palautuslaatikkoihin.

Aineiston kerääminen samanaikaisesti paikan päällä jaettavilla lomakkeilla isommalle ryhmälle on edullinen ja nopea tapa. Vastausten saamisen seuraaminen on myös helppoa ja tarvittaessa voi vastaajia muistuttaa vastaamisesta. Tämä parantaa vastausprosenttia ja samalla tutkimuksen luotettavuutta. (Valli 2010, 109.) Lomakkeiden jako toimipisteissä ja palautus sujui hyvin. Joitakin vastaajia muistutettiin suullisesti lomakkeen palautuksesta palautuspäivän lähestyessä.

Lomakkeen taustakysymykset toimivat lämmittelykysymyksinä ja ovat myös yleensä selittäviä muuttujia, eli niiden avulla tutkittavaa ominaisuutta tarkastellaan niiden suhteen. (Valli 2010, 104.) Tämän opinnäytetyön kyselyn alussa oli yhdeksän taustakysymystä, joissa kartoitettiin, onko vastaaja äiti, isä, molemmat tai muu huoltaja. Lisäksi kysyttiin, miltä alueelta lapsi osallistuu toimintaan, montako lasta perheessä on ja kuinka moni heistä osallistuu kerhotoimintaan. Kysymyksiä oli myös lapsen syntymävuodesta, sukupuolesta ja siitä, käykö lapsi päivähoidossa vai tuleeko hän kerhoon kotoa ja ovatko vanhemmat evankelis-luterilaisen kirkon jäseniä.

Kyselylomake oli pääosin valmiilla väittämillä varustettu, rengastettavia vaihtoehtoja sisältävä lomake. Kyselylomakkeen strukturoidut kysymykset olivat asteikolla 1 - 7, joista 1 oli täysin eri mieltä ja 7 täysin samaa mieltä. Vastaaja rengasti näistä omaa mielipidettään lähimmän numeron. Avoimia kysymyksiä oli neljä. Ne olivat hyvin yleisluonteisia ja niiden tarkoitus oli täydentää rengastettavia kysymyksiä.

Avointen kysymysten etuna ovat saatavat hyvät ideat ja mahdollisuus saada mielipiteille perustelut. Huonona puolena pidetään sitä, että niihin jätetään helposti vastaamatta tai vastaukset ovat ylimalkaisia ja epätarkkoja. (Valli 2010, 126.)

Analyysi, tulkinta ja johtopäätösten teko ovat kerätyn aineiston tutkimuksen ydinasia. Siihen tähdätään jo tutkimusta aloittaessa, sillä analyysivaiheessa selviää millaisia vastauksia tutkimustulokset tutkimuskysymyksiin antaa. (Hirsjärvi ym. 2007, 216.) Tässä tutkimuksessa analyysi alkoi numeroimalla jokainen lomake. Tämä mahdollistaa lomakkeiden identifioinnin, jolloin mahdolliset virheet tai puutteet voidaan tarkistaa (Kananen 2008, 39). Tämän jälkeen vastaukset syötettiin Excel-ohjelmaan tulosten analysointia varten. Saatuja tuloksia analysoitiin keskiarvojen avulla. Neljässä lomakkeessa oli puutteellisesti täytettyjä kohtia. Näitä lomakkeita ei kuitenkaan hylätty, sillä muut vastaajien antamat tiedot olivat tutkimuksen kannalta tärkeitä. Tilasto-ohjelmaan tietoja laittaessa nämä puuttuvat tiedot jätettiin tyhjiksi. Keskiarvoja laskiessa jakajan määrä vähennettiin, jotta tuloksesta saatiin totuudenmukainen.

Avoimia kysymyksiä alettiin analysoida kvantitatiivisten kysymysten käsittelyn jälkeen. Avointa palautetta tuli suhteellisen vähän. Joissakin lomakkeissa ei ollut vastattu lainkaan avoimiin kysymyksiin. Avoin palaute kuitenkin litteroitiin ja vastaajat numeroitiin samalla numerolla kuin lomakkeet. Vastauksia käytettiin tutkimustulosten yhteydessä sitaatteina. Avointa palautetta kertyi yhteensä 2.5 sivua.

6 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tutkimuksen luotettavuuden ja pätevyyden kannalta on tärkeää, että tutkimuksessa pyritään välttämään virheiden syntymistä. Tästä syystä kaikissa tutkimuksissa pyritään arvioimaan sen luotettavuutta erilaisilla mittaus- ja tutkimustavoilla. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa näitä luotettavuuden mittareita ovat erilaiset tilastolliset menettelytavat. (Hirsjärvi ym. 2007, 226.)

Opinnäytetyön luotettavuuteen vaikuttaa se, kuinka huolellisesti ja rehellisesti vastaajat ovat vastanneet ja kuinka hyvin he ovat ymmärtäneet lomakkeen kysymykset. Siksi lomakkeen laatiminen vaatii aikaa ja paneutumista tutkijalta. Myös opinnäytetyön tutkimuksessa vastausten vähäinen määrä vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen heikentävästi. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.) Tämän opinnäytetyön kyselylomaketta jaettiin 40 perheeseen ja vastauksia saatiin 30. Vastusprosentti oli 75 %, joten tutkimustulosta voidaan pitää luotettavana.

Kysymykset hyvästä ja pahasta sekä oikeasta ja väärästä ovat etiikan peruskysymyksiä. Tutkimuksentekoon, tiedonhankintaan ja julkaisuun, liittyy useita eettisiä kysymyksiä. Nämä tutkijan on huomioitava noudattaessaan hyvää tieteellistä käytäntöä. (Hirsjärvi, ym. 2007, 23.) Tavoitteena eettiselle tutkimukselle on ihmisten kunnioittaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja oikeudenmukaisuus. Tutkimustyöltä edellytetään rehellisyyttä ja läpinäkyvyyttä kaikissa sen vaiheissa. Eettisyys tutkimusprosessissa merkitsee tapaa, jolla työntekijä ja ohjaaja suhtautuvat työhönsä, ongelmiin ja niihin henkilöihin joiden parissa tutkimusta tehdään. Tutkimukseen osallistuvia henkilöitä tulee informoida työstä ja sen tavoitteista. Heidän tulee myös antaa lupa tutkimuksen tekemiseen. Työn tekijän tulee sitoutua ja käyttää aineistoa siten, että sitä käytetään ainoastaan sovitun tarkoitukseen. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 11–12.)

Tutkimukseen osallistuvilla henkilöillä on myös oikeus halutessaan lukea antamiensa tietojen pohjalta omia asioita käsitteleviä tekstejä ja heidän kommenttinsa ja arviointinsa tulee ottaa huomioon arvioinnissa ja pohdintaluvussa niin sovittaessa. Tietosuojasta tulee pitää huoli siten, ettei yksittäisiä henkilöitä voida tunnistaa. Tutkimuksessa saatu tieto edellyttää rakentavaa kriittisyyttä sekä ajattelussa että toiminnassa. Perustana eetti-

selle toiminnalle on eri näkökulmien arviointi sekä pohtiva, erittelevä ja kyseenalaistava suhtautuminen käytäntöön ja informaatioon. Informaation alkuperä ja luotettavuus on selvitettävä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 13.)

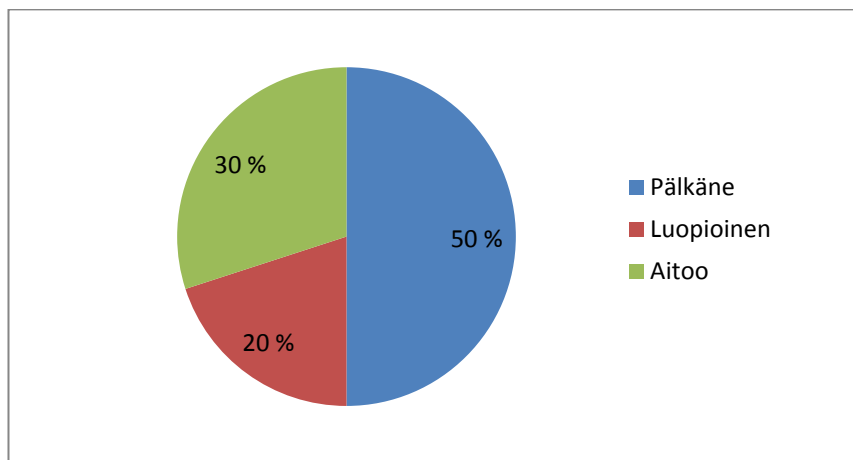
Tässä opinnäytetyössä kunnioitettiin rehellisyyttä ja läpinäkyvyyttä sen kaikissa vaiheissa. Eettisyys tässä opinnäytetyössä tarkoittaa tutkivaa ja pohtivaa asennetta. Tutkimukselle anottiin tutkimuslupa Pälkäneen seurakunnalta ja kysely laadittiin vastaajia arvostavalla asenteella. Vastaajille kerrottiin lähetekirjeessä tutkimuksen tarkoitus ja se, että kysymyksiin vastaaminen oli vapaaehtoista ja niistä saatu tieto on luottamuksellista. Lähetekirjeessä annettiin selkeät toimintaohjeet. Kyselytutkimukseen osallistuvat perheet palauttivat kyselyn vastaukset nimettöminä suljetuissa kirjekuorissa kerhopisteisiin. Näin henkilöllisyyttä ei voida tunnistaa.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

7.1 Taustatiedot

Pälkäneen seurakunnan päiväkerhot kokoontuvat kolmessa eri kylässä, Pälkäneellä, Luopioisissa ja Aitoossa. Kysely lähetettiin 40 eri perheeseen. Pälkäneellä kyselyn sai 20 perhettä (N=30), Luopioisissa yhdeksän (N=30) ja Aitoossa 11 (N=30) perhettä. Periaatteena oli, että vaikka perheestä kävisi useampi lapsi päiväkerhossa, he täyttäsivät ainoastaan yhden kyselylomakkeen. Vastauksia saatiin 30, mikä oli 75 % vastaajista. Kyselyyn vastasi 25 äitiä ja yksi isä. Neljän lomakkeen täyttäjänä oli sekä äiti ja isä.

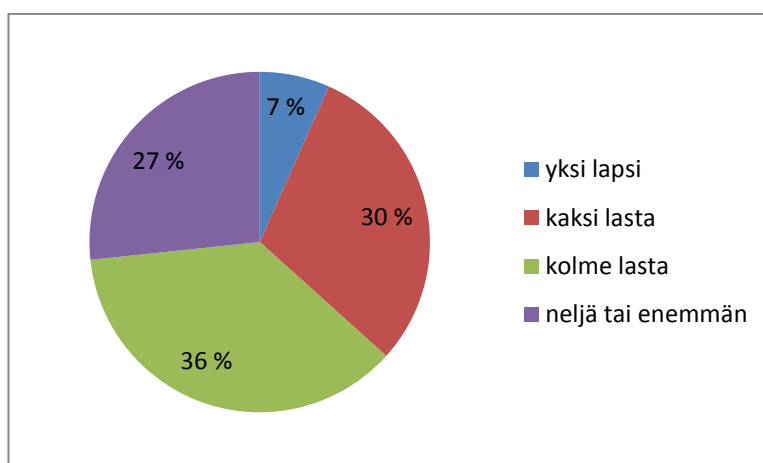
Vastaajista 50 % (N=15) osallistui toimintaan Pälkäneellä, 30 % (N=9) Aitoossa ja 20 % (N=6) Luopioisissa. Kuvio 1 näyttää alueellinen kerhoihin osallistuminen prosentteina.

KUVIO 1. Alueellinen osallistuminen toimintaan N=30

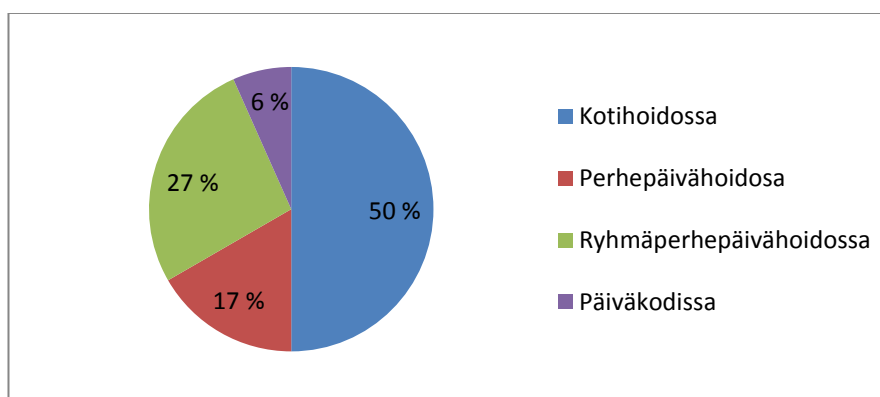
Vastaajista oli kolmen lapsen perheitä 36 % (N=11). Tämä poikkeaa valtakunnallisesta lapsiluvusta. Tilastokeskuksen mukaan keskimääräinen lapsiluku Suomessa on 1,84. (Tilastokeskus i.a.) Kahden lapsen perheitä oli vastaajista 30 % (N=9), neljän lapsen tai sitä suuremman 27 % (N=8) ja yksilapsisia perheitä 7 %. (N=2)

Kuviosta 2 ilmenee vastaajien lapsilukumäärä prosentteina. Yhden lapsen perheitä osallistui päiväkerhotoimintaan 25 (N=30). Perheitä, joista tulee kaksi lasta, oli 5 (N=30). Toimintaan osallistuvien perheiden lapsista 13 (N=35) oli syntynyt 2009 ja 12 (N=35) lasta oli syntynyt 2010. Viidestä (N=30) perheestä tuli molempina vuosina syntyneitä. Tutkimukseen osallistuvien lapsien määrä oli yhteensä 35 (N=35). Kyselyyn vastanneista päiväkerhoon osallistuvista perheiden lapsista 25 (N=35) oli tyttöjä ja 10 (N=35) poikia.

KUVIO 2. Kyselyyn vastaajien perheiden lapsiluku prosentteina N=35

Kotoa kerhotoimintaan tuli 18 (N=35) lasta. Ryhmäperhepäivähoidosta kerhotoiminnassa kävi 8 (N=35), perhepäivähoidosta 6 (N=35) ja päiväkodista 2 (N=35) lasta. Kuviosta 3 nähdään lapsen osallistuminen kerhotoiminnan lisäksi muuhun varhaiskasvatuksen palveluun.

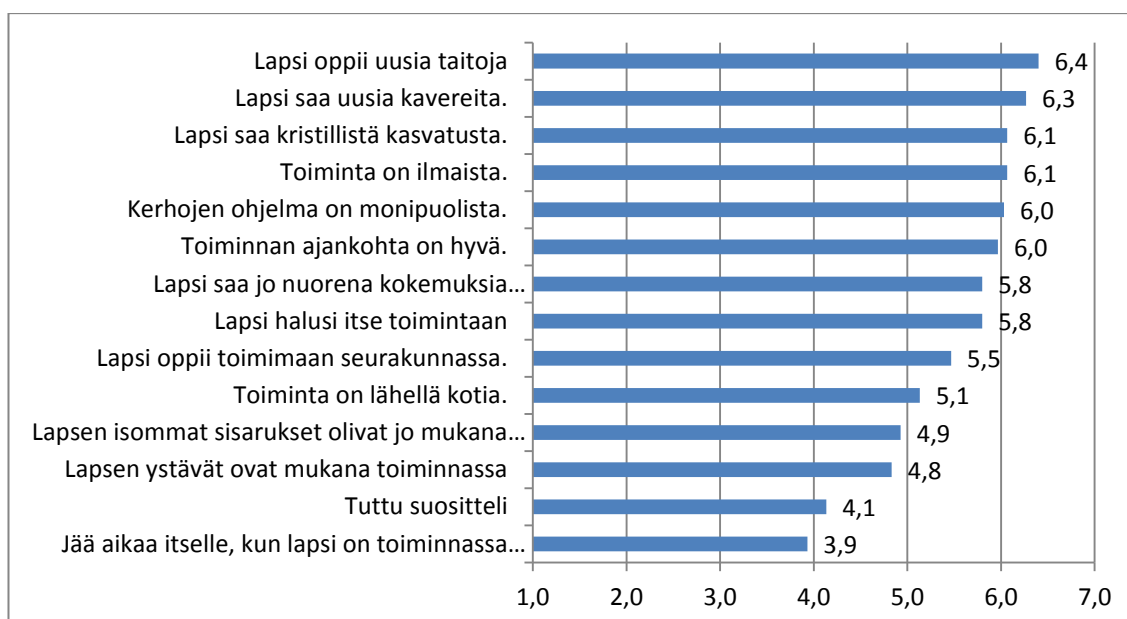

KUVIO 3. Lapsen osallistuminen päiväkerhojen lisäksi muuhun varhaiskasvatuksen palveluun N=35

Isistä 83 % (N=25) kuului kirkkoon ja äideistä 90 % (N=27). 25 (N=30) perheessä molemmat aikuiset kuuluivat kirkkoon, kolmessa perheessä (N=30) kumpikaan aikuinen ei kuulu kirkkoon, kahdessa perheessä (N=30) vain äiti kuuluu kirkkoon.

7.2 Päiväkerhon valintaan vaikuttavat tekijät

Toimintaan osallistuvilta perheiltä (N=30) kysyttiin, mitkä tekijät vaikuttivat siihen, että he ovat valinneet lapsen osallistumisen päiväkerhoon. Kuviossa 4 keskiarvotulokset kertovat mitä vanhemmat pitivät tärkeimpänä tekijänä päiväkerhoon osallistumiselle. Tärkeimpänä vaikuttavana tekijänä pidettiin sitä, että kerhossa lapsi oppii uusia taitoja (6,4). Lähes yhtä tärkeää oli se, että lapsi saa kerhossa uusia kavereita (6,3). Tärkeinä perusteina lapsen kerhoon tuomisessa oli kerhoissa toteutettava kristillinen kasvatus (6,1) sekä kerhojen maksuttomuus (6,1). Kerhojen ohjelma sekä ajankohta koettiin myös hyväksi. (6,0). Melko tärkeää oli päiväkerhon antama kokemus lapselle seurakunnassa toimimisesta sekä lapsen oma tahto osallistua toimintaan (5,8). Se, että lapsi oppii toimimaan seurakunnassa (5,5) ja kodin ja toimipisteen läheisyys (5,1) eivät olleet kovinkaan ratkaisevia kerhoon osallistumisen kannalta. Myöskään vanhempien sisarusten aikaisempi osallistuminen (4,9) tai lapsen ystävien mukana olo toiminnassa (4,8) ei vaikuttanut vanhempien ratkaisuun kovin paljoa. Vähiten vaikutusta toimintaan osallistumiselle oli tutun suositus (4,1) ja vanhemmalle jäävä oma aika, kun lapsi on päiväkerhossa (3,9).

KUVIO 4. Mitkä asiat vaikuttivat siihen, että valitsitte päiväkerhon N=30

Kohdassa ”Lapsen isommat sisarukset olivat jo mukana seurakunnan päiväkerhossa” oli kahdessa lomakkeessa vastaus jätetty kokonaan rengastamatta. Keskiarvoa näissä laskiessa jakaja N=13, kun muissa lomakkeissa N=14.

7.3 Päiväkerhotoiminnan arviointi

Kirkon varhaiskasvatuksen keskiössä on lapsi ja hänen perheensä. Pälkäneen päiväkerhojen tavoitteena on toimia lapsen ja hänen perheensä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja kasvun tukemisen. Jotta toiminta voisi kehittää enemmän tähän suuntaan, päiväkerholaisten vanhemmat arvioivat päiväkerhojen ulkoisia puitteita, päiväkerhoissa tapahtuvaa lapsen kasvun tukemista, kristillisen kasvatuksen toteutusta ja kerhojen sisältöä.

Kuviossa 5 päiväkerhoihin osallistuvien lasten vanhemmat (N=30) arvioivat päiväkerhon ulkoisia puitteita. Keskiarvotulokset kertovat, että he olivat pääosin tyytyväisiä niihin. Ohjaajien ammattitaitoon luotettiin (6,6) ja kerhojen ilmapiiriin koettiin olevan hyvän (6,5). Kerhotilojen sijainnit (6,4) olivat vanhempien mielestä hyvät ja kerhotilat siistit ja viihtyisät (6,3). Kerhotoiminnasta tiedotettiin riittävästi (6,2), vaikkakin avoimissa palautteissa koettiin, että kaikki vanhemmat eivät tiedä mitä kerhoissa tapahtuu.

En varsinaisesti tiedä mitä / minkälaista päiväkerhon toiminta on. Lapsi käy kerhossa ryhmiksestä ja palautuu ryhmikseen. 4-vuotiaalle tällainen ”isojen” lasten kerho on merkittävä tapahtuma. Saa olla ”iso” ja tulee kuulluksi. Tätejä tapaan satunnaisesti osallistuessani silloin tällöin SRK:n tapahtumiin. (Vastaaja 25)

Kerhojen ohjelmaa pidettiin monipuolisena (6,2). Kerhoaikoihinkin oltiin tyytyväisiä (6,1). Vähiten tyytyväisiä oltiin ulkoalueisiin (4,6). Pälkäneen seurakunnan päiväkerhon toimipaikoista, Aitoossa, ei ole minkäänlaista pihaa, joten ulkoilu lasten kanssa ei ole siellä mahdollista. Tästä syystä Aitoon päiväkerholaisten vanhemmat ovat antaneet heikon arvosanan ulkoalueen toimivuuteen. Tämä näkyi kokonaistuloksissa laskemalla keskiarvoa. Avoimessa palautteessa toivottiinkin, että täällä retkitoimintaa läheiseen metsään tai maatilalle lisättäisiin.

Olisi kivaa, jos meidän maalla toimiva kerhomme pääsisi tutustumaan maaseudun yrittäjiin. (esim. navettavierailulle, broilerituotantoon silloin kun tiput kuoriutuneet, tai katsomaan lampaita/vuohia ym.) Kun itselläni vanhempana on jalat ja työpaikka kaupungissa, jää tämän seikan havainnollistaminen vähän retuperälleen! (Vastaaja 24)

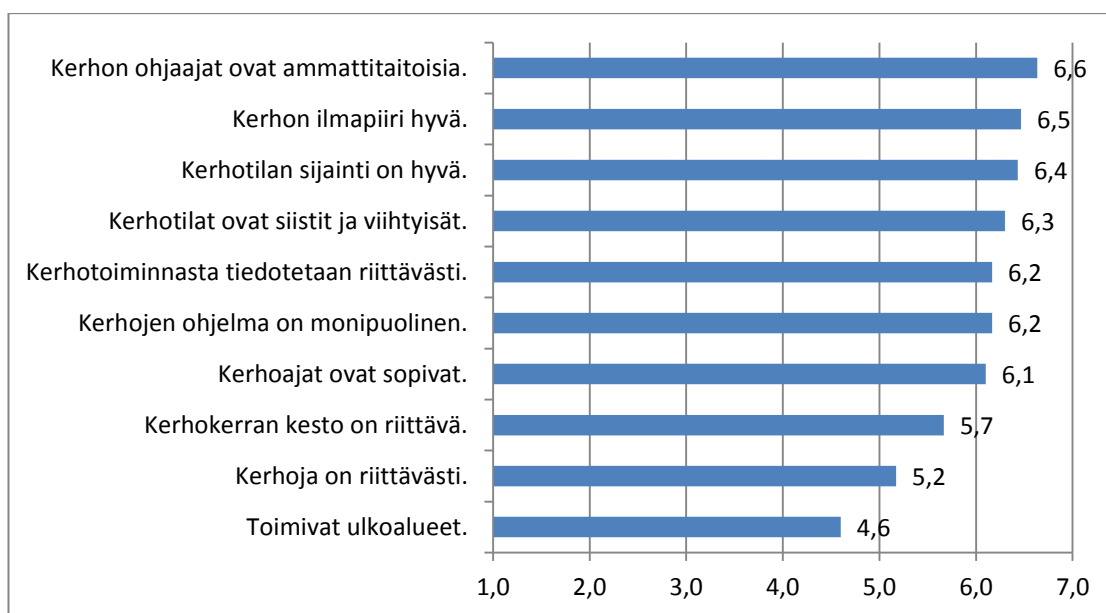
Kerhokerran keston (5,7) ja kerhojen määrään (5,2) ei oltu täysin tyytyväisiä. Avoimessa palautteessa ilmeni myös toiveita kerhoajan- ja keston suhteen.

Lapset tyytyväisiä, kerhopäivät odotettuja päiviä. Kerhokertoja voisi olla enemmän ja kesto pidempi. (Vastaaja 16)

Toiminta hyvää. Enemmän voisi olla kertoja, mutta ymmärrän ettei näin pienessä srk:ssa ole resursseja enempää. (Vastaaja 29)

Kerho saisi kestää pidempään. Muuten olen kaikkeen tyytyväinen. (Vastaaja 4)

Kohtaan ”Kerhoja on riittävästi” ei yhdessä lomakkeessa ollut vastattu lainkaan. Tässä lomakkeessa keskiarvoa laskiessa jakaja N=9, kun muissa lomakkeissa N=10

KUVIO 5. Vastaukset ”Mitä ajattelet seuraavista väittämistä?”...1=täysin eri mieltä...7=täysin samaa mieltä N=30

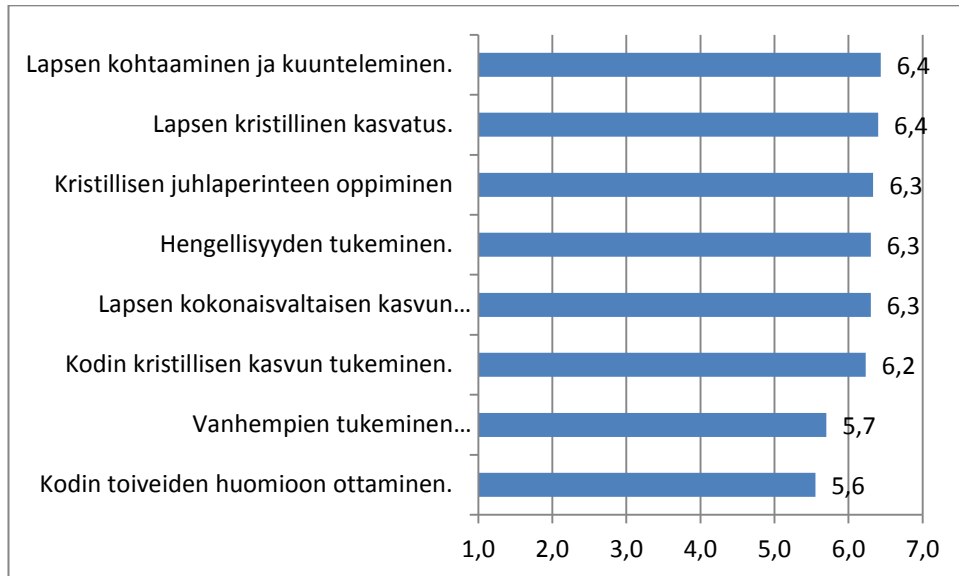
Kuviossa 6 tutkimukseen osallistuvat vanhemmat (N=30) arvioivat mitä asioita päiväkerhotoiminta tukee. Kuvio 6 osoittaa, että seurakunnan päiväkerhotoiminta tukee lapsen kristillistä kasvatusta (6,4) ja sitä, että lapsi kohdataan ja häntä kuunnellaan kerhossa (6,4).

Lapsi on onnellinen kerhoon päästessään ja kerhosta tullessaan. Odottaa kovasti kerhopäivää. Lapsi otetaan jokaisena kerhopäivänä vastaan ja hänet huomioidaan ja vanhemmillekin tulee sellainen olo, että lapsi kohdataan arvokkaana yksilönä ja on toivottu kerhovieras. (Vastaaja 6)

Päiväkerhotoiminta tukee lapsen kokonaisvaltaista kasvua (6,3) ja tukee lapsen hengellisyyttä (6,3). Se myös opettaa lasta kristillisen juhlaperinteen viettämisessä (6,3) ja tukee kodin kristillisen kasvatuksen antamista (6,2). Vähiten tyytyväisiä oltiin vanhempien tukemiseen kasvatustehtävässä (5,7) ja kodin toiveiden huomioon ottamista (5,6). Tähän tulee jatkossa erityisesti kiinnittää huomioita ja pyrkiä luoda enemmän tilaisuuksia, missä vanhempia voidaan kohdata. Säännöllinen arviointien pyytäminen toiminnasta on myös ensiarvoisen tärkeää.

Pälkäneen seurakunnassa toiminta lapsi- ja päiväkerhotyössä on monipuolista ja mielenkiintoista. Ohjaajat ovat osaavia ja ammattitaitoisia. (Vastaja 12)

Avoinpalaute pääosin viestii siitä, perheet ovat tyytyväisiä päiväkerhossa tehtävään työhön. Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että vanhemmat kokevat, että Pälkäneen seurakunnan päiväkerhoissa tehtävä varhaiskasvatus on laadukasta ja lapset huomioivaa.

KUVIO 6. Vastaukset väittämään ”Mielestäni seurakunnan päiväkerhotoiminta tukee seuraavia asioita...” 1=täysin eri mieltä...7=täysin samaa mieltä N=30

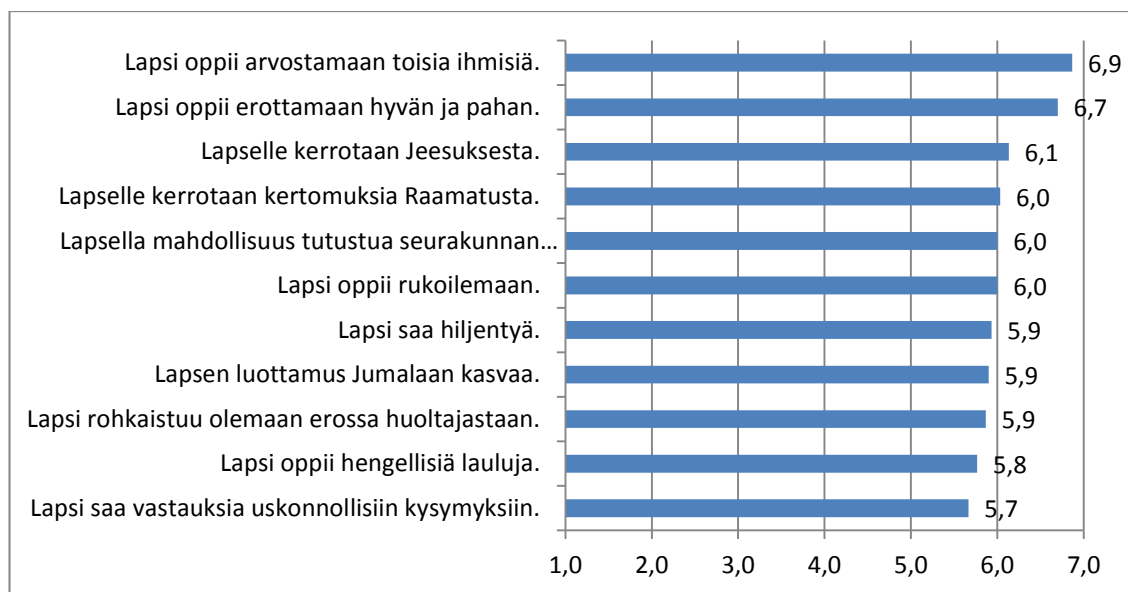
Kohta ”Kodin toiveiden huomioon ottaminen” oli yhdessä lomakkeessa jätetty vastamatta. Tässä lomakkeessa keskiarvoa laskiessa N=7, kun muissa lomakkeissa N=8.

Perheet (N=30) arvioivat myös päiväkerhoissa saatavaa kristillistä kasvatusta. Seuraavassa alla olevasta kuviossa 7 näkyy keskiarvoina vanhempien arviointi kristillisestä kasvatuksesta. Lähes yksimielisesti vanhemmat pitivät tärkeimpänä sitä, että kristillinen kasvatus opettaa lasta arvostamaan toisia ihmisiä (6,9). Myös hyvän ja pahan erottaminen toisistaan koettiin tärkeäksi (6,7). Kristillisessä kasvatuksessa on tärkeää vanhempien mielestä myös, että lapselle kerrotaan Jeesuksesta (6,1), päiväkerhossa kerrotaan kertomuksia Raamatusta (6,0) ja lapsi oppii rukoilemaan (6,0). Lapsen päiväkerhossa käyminen myös mahdollistaa tutustumisen seurakunnan muihin lapsille ja perheille suunnattuihin toimintoihin. (6,0). Melko paljon vanhemmille merkitsi se, että lapsen

luottamus Jumalaan kasvaa (5,9), Lapsi saa hiljentyä (5,9), ja lapsi rohkaistuu olemaan erossa huoltajasta (5,9). Vähiten tärkeinä asioina pidettiin hengellisten laulujen oppimista (5,8) ja sen, että päiväkerhossa lapsi saa vastauksia uskonnollisiin kysymyksiin (5,7)

Lapsi oppii toimimaan ryhmässä, hiljentymään ja hänelle avataan myös kristinuskon asioita. Toivon hänen tutustuvan niihin, vaikka koti ei olekaan kristillinen ja toivon sen antavan hänelle siementä henkiseen kasvuun. (Vastaja 30)

Jonkin verran vanhempia puhutteli enemmän eettisistä arvot ja niistä esille nousseet asiat kuin lapsen uskoon liittyvät asiat. Avoimissa vastauksissa kristilliseen kasvatukseen ei otettu paljoakaan kantaa, mutta niissä, missä se mainittiin, se koettiin tarpeelliseksi.

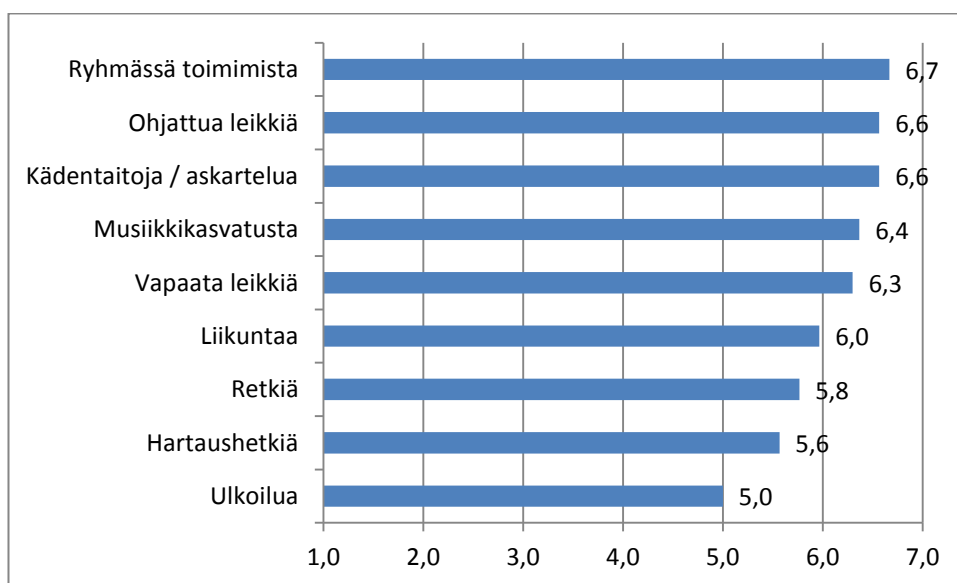
KUVIO 7. Vastaukset väittämään ”Mielestäni päiväkerhon kristilliseen kasvatukseen liittyvissä asioissa on tärkeää...” 1=täysin eri mieltä...7=täysin samaa mieltä N=30

Kuviossa 8 ilmenee että vanhemmat pitävät tärkeänä päiväkerhojen sisällössä. Siinä selviää, että vanhemmat (N=30) pitävät tärkeimpänä sitä, että lapsi saa kokemusta ryhmässä toimimista (6,7). Lähes yhtä tärkeää on se, että kerhossa on kädentaitoja ja askartelua (6,6) sekä ohjattua leikkiä (6,6). Musiikkikasvatus (6,4), vapaaleikki (6,3) ja lii-

kunta (6,0) olivat kohtalaisen tärkeitä toimintoja vanhempien mielestä. Kaikista vähiten vanhemmat pitivät tärkeinä retkiä (5,8), hartaushetkiä (5,4) ja ulkoilua (5,0).

Hyvät kerhotädit, ajankohta juuri meidän perheelle sopiva. Olen ollut kerhojen toimintaan oikein tyytyväinen. Molemmat lapset ovat pitäneet kovasti kerhossa käymisestä. Erityisesti ovat pitäneet lauluista ja tarinoista. Retket luontoon ja kirkkoon ovat olleet erityisen mieleenpainuvia! (Vastaaaja 8)

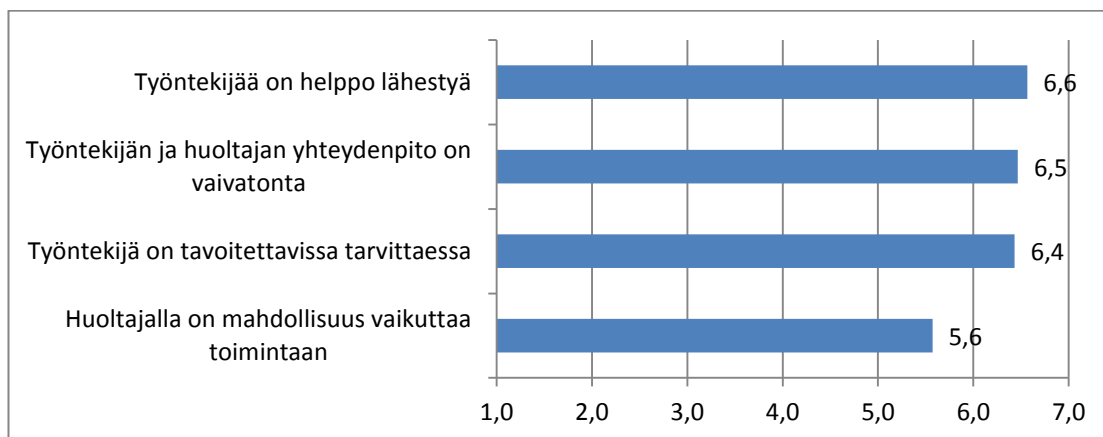
Askartelun, laululeikkien ja tarinan kerronnan tärkeys tulivat esille myös avoimessa palautteessa. Retket lähialueille ja luontoon sekä kirkkovierailut koettiin myönteisenä toimintana avoimissa vastauksissa, vaikka strukturoiduissa kysymyksissä ne koettiin vähiten tärkeiksi toiminnoiksi. Tässä oli pieni ristiriita tulosten suhteen. Vanhempien muita odotuksia avoimissa vastauksissa olivat ulkoilun ja liikunnan määrän lisäämisessä kerhoissa.

KUVIO 8. Vastaukset väittämään ”Pidän tärkeänä, että kerhoissa on...” 1=täysin eri mieltä...7=täysin samaa mieltä N=30

Kuviossa 9 tutkimukseen vastanneet vanhemmat (N=30) arvioivat sitä kuinka yhteydenpito työntekijöiden ja vanhempien välillä toimii ja millainen vaikutusmahdollisuus vanhemmilla on vaikuttaa päiväkerhotyöhön. Vanhempien arvioinnit työntekijöistä olivat erittäin hyvät. Työntekijöitä oli helppo lähestyä (6,6) ja yhteydenpito oli vaivatonta

(6,5). Vanhemmat kokivat, että työntekijä oli myös tavoitettavissa tarvittaessa (6,4) Huoltajan mahdollisuus vaikuttaa toimintaan (5,6) koettiin kaikkein heikoimmaksi ja sama asia välittyi avoimista vastauksista. Kahdessa lomakkeessa tähän oli jätetty kokonaan vastaamatta. Keskiarvoa laskettaessa näissä lomakkeissa N=3, kuin muissa lomakkeissa N=4. Vanhempien vaikutusmahdollisuuksien parantaminen tulee olemaan tulevaisuuden haaste päiväkerhotoiminnassa.

KUVIO 9. Vastaukset väittämään ”Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoiminnassa?...1=täysin eri mieltä...7=täysin samaa mieltä N=30

7.4 Päiväkerhotoiminnan kesto, määrä ja aloitusikä

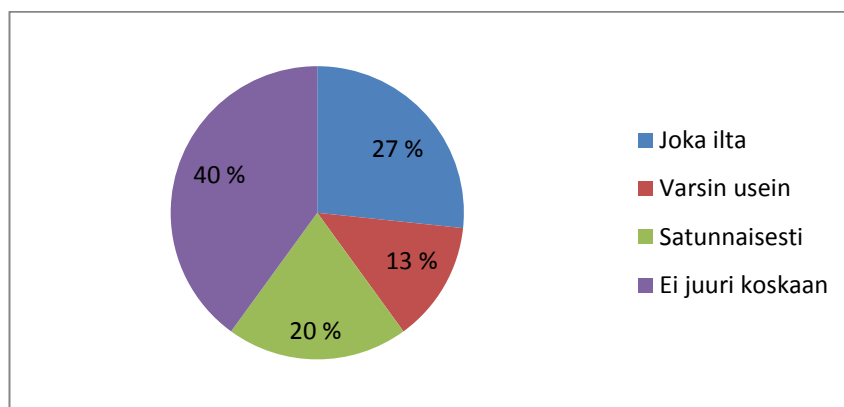
Vanhemmat (N=30) saivat mahdollisuuden esittää mielipiteensä päiväkerhon kokoon-
tumiskertojen määrästä, kerhokerran kestosta ja kerhon aloitusiästä. 67 % (N=20) toivoi
kerhojen kokoontuvan kerran viikossa. 33 % (N=10) toivoi kerhoja kahdesti viikossa.
53 % (N=16) vanhemmista toivoi kerhon kestävän kaksi tuntia ja 47 % (N=14) oli kol-
men tunnin kerhon kannalla. Kerhon aloitusiäksi 67 % (N=20) toivoi neljää vuotta ja 33
% (N=10) kolmea vuotta. Muutamien kyselylomakkeen avoimiin vastauksiin oli lisätty
selityksiä tähän kohtaan. Siellä ehdotettiin, että kolmen vuoden vanhojen kerhot voisi-
vat kestää kaksi tuntia ja kokoontua kerran viikossa. Yli neljän vuoden vanhojen kerhot
voisivat kokoontua kaksi kertaa viikossa, kolme tuntia kerrallaan.

Tutkimukseen osallistujien perheiden lapsista 50 % osallistui päiväkerhotoiminnan lisäksi kunnan järjestämään päivähoitoon. Tämä vaikuttaa tutkimustulokseen jonkin verran. Niillä perheillä, jossa lapsi on kotihoidossa (N=15) oli erilaiset tarpeet päiväkerhon keston ja kokoontumisaikoihin. Heistä 60 % (N=15) haluaisi kerhon kestävän kolme tuntia ja 53,3 % halusi kerhojen kokoontuvan kaksi kertaa viikossa.

7.5 Iltarukous perheissä

Kuviosta 10 nähdään päiväkerholaisten perheiden (N=30) iltarukouskäytäntö. Kahdeksan (N=30) perhettä rukoili lapsen kanssa iltarukouksen joka ilta. Varsin usein iltarukous rukoiltiin neljässä (N=30) perheessä. Satunnaisesti rukoiltiin kuudessa (N=30) perheessä ja ei juuri koskaan kahdessatoista (N=30) perheessä. Yhdessä avoimessa vastauksessa sanottiin, että heillä ei rukoilla iltarukousta, mutta lauletaan joka ilta Suojelusenkeli-laulu.

Perheiden (N=30) iltarukouksien käytännöissä on eroja tyttöjen ja poikien perheissä. Tyttölasten perheissä (N=20) iltarukous oli yleisempää kuin poikalasten perheissä (N=7). Kahdeksassa (N=20) tyttölasten perheessä rukoiltiin joka ilta. Neljän (N=20) tyttölasten perheessä rukoiltiin varsin usein. Satunnaisesti tyttölasten perheissä rukoili yksi perhe. Kahdeksassa (N=20) tyttölasten perheessä ei rukoiltu juuri koskaan. Jokailtaista tai varsin usein tapahtuvaa iltarukousta poikalasten perheissä (N=10) ei harrastettu lainkaan. Neljässä (N=10) poikalasten perheissä rukoiltiin satunnaisesti.

KUVIO 10. Perheiden iltarukouskäytäntö prosentteina N=30

7.6 Toiminnalle annetut arvosanat ja palaute

Päiväkerholaisten vanhemmat (N=30) antoivat arvosanan päiväkerhotoiminnalle. Arvio annettiin asteikolla 1-5, (1= en ole lainkaan tyytyväinen 5= olen erittäin tyytyväinen). Lisäksi vanhemmilla oli mahdollisuus perustella antamansa arvosana.

Kokonaisarvosanaksi päiväkerholle (N=30) annettiin 4,7, josta voidaan päätellä toiminnan vastaavan perheiden odotuksia ja perheiden olevan tyytyväisiä. Alueista Luopioinen oli kaikkein tyytyväisin. Arvosana oli siellä 4,8. Pälkäneen päiväkerhot saivat arvosanan 4,7 ja Aitoon kerho 4,3.

Itsehän en kerhossa ole mukana, mutta lapsen mielestä kaikki on ollut kivaa ja mukavaa, siksi paras arvosana. (Vastaja 3)

Avoin palaute päiväkerhotoiminnasta oli hyvä. Vanhemmat kertoivat olevansa tyytyväisiä päiväkerhotoimintaan. He pitivät sitä toimintaa laadukkaana, monipuolisena ja mielenkiintoisena. Sen katsottiin tukevan lapsen hoitamista kotona. Tyytyväisiä oltiin myös retkiin, mitä oli tehty kirkkoon tai luontoon. Erityisesti askartelut, laulut, leikit, tarinan kerronta ja luetut kirjat saivat kiitosta vanhemmilta.

Päiväkerhotoimintaa arvostetaan ja sekä lapset että vanhemmat ovat tyytyväisiä siihen. Lastenohjaajia pidettiin osaavina ja ammattitaitoisina ja heidän kykyä kohdata lapsia arvostettiin. Myös ne vanhemmat, jotka eivät kuulu evankelis-luterilaiseen kirkkoon arvostivat toimintaa ja olivat iloisia siitä, että saivat tuoda lapsensa päiväkerhoon.

Olen erittäin tyytyväinen, että myös ei-seurakuntaan kuuluvat lapset saavat osallistua toimintaan. Kerhot ovat hyvin järjestettyjä ja lapsi tykkää käydä siellä. Lasta kuunnellaan ja hänet kohdataan hyvin. (Vastaja 30)

Eniten kriittistä palautetta avoimissa vastauksissa tuli tiedottamisesta. Osa vanhemmista koki, että he eivät saa tarpeeksi tietoa siitä, mitä kerhoissa tapahtuu.

Lapsi pitää kerhosta, mutta emme vanhempina juurikaan tiedä mitä siellä tehdään. (Vastaja 21)

Ei ole tarkkaa tietoa, mitä kerhossa tapahtuu. (Vastaja 17)

Kasvatuskumppanuuden syntymiselle on erittäin tärkeää, että vanhemmilla on selkeä käsitys päiväkerhojen sisällöstä ja käytännöistä. Tulevaisuudessa tiedottamiseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. Kerhotoiminnasta kertovien tiedotteiden määrää tulee lisätä. Lisäksi tulee hyödyntää yhä enemmän sosiaalista mediaa ja kehittää verkko-toimintaa.

7.7 Avoimien vastauksien kehittämisehdotuksia

Kehittämisehdotuksia Pälkäneen seurakunnan päiväkerhoihin oli avoimissa vastauksissa joitakin. Toiveita oli erilaisten retkien järjestämisestä. Retkiä toivottiin luontoon ja maatilaille. Ohjattua liikuntaa ja ulkona järjestettävää toimintaa toivottiin olevan kerhoissa enemmän. Mahdollisemman monipuolista toimintaa yhdistettynä ohjattuun oppimiseen toivottiin myös lisää.

Kehittämisehdotuksena tuotiin myös ajatus kerran viikossa iltaisin kokoontuvasta päiväkerhosta, johon voisivat työssäkäyvät vanhemmat osallistua lastensa kanssa. Kerhoihin mukaan tuotavien eväiden pois jäämistäkin ehdotettiin. Avoimien ovien päivää tai vanhempainiltoja toivottiin lisää. Tiedotusta parantamaan ehdotettiin kerhoissa jaettavaa lyhyttä tiedotetta, missä kerrottaisiin, mitä kerhossa on vuoden aikaan tehty.

Päiväkerhon toivottiin tekevän kiinteämpää yhteistyötä muun seurakuntatoiminnan kanssa. Tiedottamista muustakin kuin seurakunnan varhaiskasvatuksesta toivottiin lisää. Yhteyttä jumalanpalveluksiin ja eri kylien toimintoihin kaivattiin. Lisäksi ehdotettiin voisiko yksittäisiä päiväkerhoryhmiä kutsua erikseen sunnuntain jumalanpalveluksiin tai sakastipyhäkouluun. Samalla olisi mahdollista kysyä pyhäkouluun osallistuvien päiväkerholaisten vanhemmista pyhäkoulun vetäjiä.

Vanhempien kehittämisehdotukset olivat pääsääntöisesti toteuttamiskelpoisia. Retkiä ja ulkoilua on mahdollisuus lisätä. Iltaperhekerhoja seurakunnassa on parin vuoden ajan ollutkin, joten ehdotus iltakerhoista toteutuu jo. Ehdotus avointen ovien päivästä toteutetaan jo ensi syksynä ja tiedotukseen kiinnitetään erityisesti huomiota. Pyhäkoulutyö ei varsinaisesti liity päiväkerhotoimintaan, mutta sen toiminnassa on selkeästi paljon kehitettävää. Sakastipyhäkoulu on yksi vaihtoehto pyhäkoulun toteutukselle.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

8.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa vanhempien odotuksia Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoiminnasta. Tarkoituksena oli selvittää, mitä asioita vanhemmat pitävät tärkeinä päiväkerhotyön sisällöstä, minkälaiset odotukset, toiveet ja tarpeet heillä on päiväkerhotyötä kohtaan. Tutkimustuloksista ilmenee, että vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoimintaan.

Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin kolmessa eri kylässä. Vastauksia analysoitaessa ilmeni, että saadut tulokset olivat hyvin samanlaisia toimipaikasta riippumatta. Siksi tutkimustulokset voidaan yleistää koskemaan koko Pälkäneen seurakunnan varhaiskasvatusta.

Pälkäneen päiväkerhoissa sukupuolijakauma on hyvin tasainen. Kuitenkin enemmistö kyselyyn vastaajista oli tyttölasten perheitä. Kertooko tämä, että tyttölapset ovat innokkaampia lähtemään kerhoon kuin pojat? Kun lapsi kokee päiväkerhon mielekkääksi, on vanhempien helpompi vastata kyselyyn ja antaa positiivista palautetta. Tämä taas herättää kysymyksen kerhojen sisällöstä. Onko kerhotoiminta liiaksi suunnattu tyttöjen tarpeille ja kuinka pojat voitaisiin huomioida paremmin toiminnassa? Kirkon varhaiskasvatuksen, Lapset seurakuntalaisena - kehittämisasiakirjassa sanotaan, että kirkon varhaiskasvatuksessa tulisi huomioida tyttöjen ja poikien erilaisuus ja tunnistaa heidän erityistarpeensa (Lapset seurakuntalaisena 2013, 9). Tähän seikkaan tulee jatkossa kiinnittää enemmän huomiota.

Tämän tutkimuksen mukaan vanhemmat odottavat, että tuodessaan lapsensa seurakunnan päiväkerhoon lapsi oppisi ryhmässä toimimista, uusia taitoja saisi uusia kavereita. Pälkäneen seurakunnan päiväkerhossa lapsella on mahdollisuus tutustua toisiin lapsiin ja kerhossa työskenteleviin aikuisiin. Kerhossa hän saa myös kokemuksia ryhmässä toimimisesta. Vanhemmat pitivät myös ohjattu leikkiä ja kädentaitoihin liittyvää toimintaa, kuten askartelua tärkeinä. Musiikkikasvatusta myös arvostettiin. Kerhossa lapsi saa leikkiä, laulaa ja soittaa sekä harjoitella kädentaitoja. Kerhotoiminta tukee lapsen kielel-

listä kehitystä satujen ja kertomusten kautta. Lapsella on kerhossa mahdollisuus hiljentymiseen, tutkimiseen ja liikkumiseen. Kaikessa toiminnassa huomioidaan lapsen ikätaaso. Tavoitteena on lapsen hyvinvointi ja turvallisuus. Toiminta on lapsilähtöistä, mutta silti aikuisjohtoista. Toiminta on myös vuorovaikutteista. Lapsen mielipidettä kuunnellaan, mutta aikuinen asettaa turvalliset rajat, minkä puitteissa toimitaan.

Ryhmässä leikkiessään lapsi kokee yhteenkuuluvuutta toisten lasten kanssa ja hän ymmärtää sosiaalisten suhteiden pysyvyyden. Leikki-ässä lapsi alkaa solmia ensimmäisiä ystävyyssuhteita, joissa esiintyy tunteiden jakamista, hymyjä, katseita, kosketteluja ja puhetta. Leikkitilanteissa lapsi oppii arvioimaan oman käytöksensä seurauksia ja vähitellen hän pystyy vastavuoroiseen kanssakäymiseen toisten lasten kanssa, kuten ottamaan huomioon toisten ehdotuksia ja mielipiteitä. Sosiaaliset taidot, kuten oman vuoron odottaminen, tavaroiden jakaminen ja oman käytöksen muuttaminen pyydettyllä tavalla kehittyvät lasten leikkiessä yhdessä. (Nurmi ym. 2014, 62.)

Tärkeänä syynä päiväkerhoon osallistumiselle on myös kerhossa saatava kristillinen kasvatus. Kirkon kasvatuksen linjauksessa Meidän kirkko – kasvamme yhdessä, puhutaan kasteen merkityksestä, ja siitä, kuinka kirkolla on lupa ja velvollisuus olla jäsentensä tukena heidän kasvussaan kristittynä ja seurakuntalaisena. Kirkon kasvatuksen lähtökohtana on kaste ja siihen liittyvä opetus. Tätä tehtävää kirkko hoitaa yhdessä lapsen ja hänen perheensä sekä kummien ja perheen muiden läheisten kanssa. (Meidän kirkko 2015)

Seurakunnan päiväkerhotoiminnan kristillinen kasvatus on kokonaisvaltaista kasvatusta. Siihen sisältyy opillinen, rituaalinen, kokemuksellinen, eettis-moraalinen, huolenpidollinen sekä pedagoginen ulottuvuus. Päiväkerhotoiminta on yhdessä elämistä, jossa tärkeässä osassa on turvallisuus ja lämmin ilmapiiri. (Muhonen & Tirri 2008, 82.) Kerhotoiminnan ihmiskäsitys on kristillinen. Se sisältää ajatuksen, että jokainen ihminen kelpaa juuri sellaisenaan ja toisia ihmisiä tulee kohdella hyvin. Ihmisarvoa ei mitata suorituksilla, eikä sillä mitä ihminen osaa tai missä hän on hyvä. Jokainen ihminen on Jumalan luomana ja Jumalan lunastamana yhtä arvokas. (Mattila 2013, 60–61.) Kristillisen kasvatuksen sisältöä arvioitaessa vanhemmat arvostivat eniten sitä, että lapsi oppii arvostamaan toista ihmistä ja oppii erottamaan hyvän ja pahan. Vanhemmille on tärkeää, että lapselle kerrotaan kertomuksia Raamatusta ja Jeesuksesta. Myös rukoileminen koet-

tiin kristillisessä kasvatuksessa tärkeäksi. Päiväkerhotoiminnassa mukana olo tuki perheiden osallistumista seurakunnan muuhun toimintaan, kuten perhekerhoon ja jumalanpalveluksiin. Tämä koettiin hyvänä asiana. Kirkon varhaiskasvatuksen ydintehtävä on kristillisen uskon sisällön välittäminen ja lapsen hengellisen kasvun tukeminen (Lapsi on osallinen 2008, 29).

Vaikka tämän opinnäytetyön tutkimuksen perusteella vanhemmat olivat tyytyväisiä päiväkerhon kristilliseen kasvatukseen, vanhemmat eivät pitäneet hartaushetkien olevan kovinkaan tärkeitä kerhotoiminnan sisällössä. Tämä on ristiriitaista. Onko ”hartaushetki” sanana sellainen, joka antaa vanhemmille hieman negatiivisen mielikuvan tylsästä hetkestä, jossa lapset toimivat passiivisena kuulijana ja lastenohjaaja hallitsee tilannetta opettamalla ylhäältä käsin? Tässä asiassa kerhoista ja niiden sisällöstä paremmin tiedottaminen, voisi vähentää vanhempien ennakkoluuloja hartaushetkiä kohtaan.

Vanhempien antaman palautteen vuoksi tiedottamiseen ja keskusteluyhteyden luomiseen tulee jatkossa kiinnittää entistä enemmän huomiota, jotta perheet saavat paremmin tietoa päiväkerhon toiminnasta ja sen sisällöstä. Varsinkin avoimissa vastauksissa ilmeni, että osa vanhemmista ei paljoakaan tiennyt mitä päiväkerhossa tapahtuu. Tähän tulokseen vaikutti paljon se, että osa lapsista tulee päiväkerhoon päivähoitopaikasta, tai he saapuvat taksilla. Näin ollen lastenohjaajat eivät tapaa vanhempia lainkaan ja luontevaa vuorovaikutusta lasta kerhoon tuotaessa tai hakiessa ei synny.

Verkossa työskentelyn tulisi olla tänä päivänä keskeistä perustyötä seurakuntien päiväkerhotyössä. Tiedotuksen tulisi olla monipuolista, informatiivista, ajantasaista ja helpposti löydettävää. Se vaatii panostusta, suunnittelua ja kehittämistä ja siihen tulee varata työaika. (Lapset seurakuntalaisina 2013, 30–32.) Lasten vanhemmat toimivat yhä enemmän sosiaalisessa mediassa ja verkkotoiminnassa, joten on tärkeää, että Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoiminta tulee näkymään jatkossa myös siellä. Pälkäneen varhaiskasvatukselle on saatava luotua oma väylä sosiaalisessa mediassa, mistä vanhemmat saavat tietoa päiväkerhojen sisällöstä ja tapahtumista.

Varhaiskasvatuksen ammattilaisille lapsen aito kohtaaminen on tärkein työväline, jonka jälkeen tulee vasta kaikki muu. Aito kohtaaminen vaatii kiireetöntä aikaa ja halua tutustua lapseen. Lapselle on tärkeää, että hänet huomataan ja hänen kysymyksilleen annetaan

taan tilaa. Toiminnassa tulee ottaa huomioon myös lapsen mielenkiinnon kohteet ja tarpeet. (Mattila 2013, 61.) Päiväkerholaisten vanhemmat olivat tyytyväisiä lastenohjaajien toimintaan. Pälkäneen seurakunnan lastenohjaajia pidettiin ammattitaitoisina ja heillä oli vanhempien arvion mukaan lapsilähtöinen työote. Vanhemmat arvioivat, että päiväkerhotoiminnassa lasta arvostetaan ja hänen mielipiteitään kuullaan. Kerhoissa toteutui lapsen kohtaaminen ja kuunteleminen. Lastenohjaajat koettiin helposti lähestyttäviksi. Työntekijät olivat myös tarvittaessa tavattavissa ja yhteydenpito lastenohjaajien ja vanhempien välillä oli vaivatonta. Tämä kertoo, että lastenohjaajien arvostus perheitä kohtaan näkyy toiminnassa ja se välittyy koteihin.

Vaikka lastenohjaajat toimivat päiväkerhossa lapsilähtöisesti, niin kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa kuitenkin osittain puuttui. Perheet arvioivat, että päiväkerhotoiminta ei tukenut vanhempia heidän kasvatustehtävässään kovinkaan paljoa. Samoin vanhemmat kokivat, että kodin toiveita ei toiminnassa huomioitu tarpeeksi. Päiväkerhotoiminta on lasta varten, mutta jotta lapsen paras tapahtuu, toiminnassa on huomioitava myös vanhemmat. Jatkossa Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoiminnassa on tärkeää kiinnittää kasvatuskumppanuuteen entistä enemmän huomiota. Tämä lisää kerhotoiminnan laadukkuutta ja nostaa sen profiilia niin, että päiväkerho voisi olla oikeasti vaihtoehto yhteiskunnan päivähoidolle.

Vain dialogia vanhempien kanssa käymällä pystytään luomaan luottamuksellinen ilmapiiiri, jonka avulla voidaan kulkea vanhempien rinnalla ja rohkaista heitä vanhemmuudessa sekä tukea heitä kasvatukseen liittyvissä asioissa. Työntekijöiden ja perheiden kanssa tehtävä yhteistyö ja kumppanuus varhaiskasvatuksessa kannattelevat lapsen elämistä sekä kotona että seurakunnassa. (Lapsi on osallinen 2008, 14.)

Kyselyyn vastanneista Pälkäneen päiväkerhoihin osallistuvista 50 % oli myös yhteiskunnan varhaiskasvatuksen piirissä. Tämän tutkimuksen kysymyksiin kerhojen kokoon-tumiskerroista ja kerhokerran pituudesta tämä vaikutti. Ne perheet, joiden lapsi tuli päivähoitopaikasta päiväkerhoon, eivät kokeneet tarvetta kerhoajan ja kerhokertojen lisäämiseen. Kuitenkin kotihoidossa oleville lapsille kerhotoiminta olisi tärkeää. Lapsiryhmässä turvallisen aikuisen kanssa lapsi saa kokemuksia toisten lasten kanssa toimimisesta. Kerhossa voi myös turvallisesti harjoitella monia uusia taitoja. Kun kerho kestää vain kaksi tuntia ja kokoontuu kerran viikossa jää toiminnasta pois jotakin olennaista.

Lastenohjaaja ei ehdi tarpeeksi huomioida lasten tarpeita, kuunnella ja vastata lasten kysymyksiin, ottaa syliin ja näin välittää lapselle, että hän on tärkeä ja kelpaa sekä ihmisille että Jumalalle.

Tutkimuksen lopuksi kysyttiin perheiden iltarukouskäytäntöjä. Iltarukous perinteen siirtäminen lapsille on koko Suomessa vähenemään päin. Lisäksi kodeissa suhtaudutaan jonkin verran eri tavalla poikien ja tyttöjen uskonnollisuuteen. Iltarukouksen opettaa lapselle useimmiten äiti ja muutenkin uskonto liittyy näkyvämmiin äidin kuin isän rooliin. Tästä on seurausta, että uskonnollinen traditio siirtyy varmemmin tytöille kuin pojille. (Räsänen 2008, 297.) Se, että tähän kyselytutkimukseen osallistui poikien perheitä selkeästi vähemmän kuin tyttöjen perheitä, voi hieman vääristää tulosta. Kuitenkin vastauksissa selkeästi kävi ilmi, että tutkimukseen osallistuvissa poikalasten perheissä rukoiltiin iltarukous huomattavasti harvemmin kuin tyttölasten perheissä. Isien saaminen mukaan kirkon varhaiskasvatuksen toimintaan ja heidän rohkaiseminen kristillisen kasvatuksen antamiseen omille lapsilleen onkin suuri haaste seurakunnissa. Näin iltarukoustraditio myös poikalasten parissa säilyisi paremmin sukupolvesta toiseen.

Tämän tutkimuksentutkimuksen loppupäätelmänä voidaan todeta, että asetettuihin tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset ja tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet toteutuivat. Vanhemmat arvioivat Pälkäneen päiväkerhotoimintaa ja saadut tulokset olivat pääsääntöisesti erittäin hyviä. Minulla on pitkä historia lapsi- ja perhetyöstä. Olen toiminut jo joidenkin vanhempienkin lastenohjaajana, joten kenties tämä vaikutti siihen, että tulos oli niin myönteinen. Olisin kaivannut enemmän kriittistä palautetta, jonka perusteella toimintaa olisi ollut helpompaa kehittää. Joitakin kehittämisalueita kuitenkin ilmeni, ja niihin pyritään löytämään tulevaisuudessa ratkaisuja.

8.2 Pohdinta

Tämä opinnäytetyö on työelämälähtöinen. Pälkäneen seurakunnassa ei ole aiemmin tehty näin laajaa kyselytutkimusta päiväkerholaisten vanhemmille. Tämän tutkimuksen avulla saatiin paljon tietoa siitä, mitä vanhemmat odottavat ja arvostavat toiminnassa. Tämä opinnäytetyö osoitti, että toimintaan oltiin tyytyväisiä. Kuitenkin tutkimustulok-

sista ilmeni myös joitakin kehittämisen kohtia ja tutkimustuloksia tullaankin jatkossa hyödyntämään päiväkerhotoiminnan kehittämisessä.

Opinnäytetyön tekeminen oli paikoittain haastavaa, mutta se oli myös ammatillisesti kasvattavaa. Olen työskennellyt Pälkäneen seurakunnassa jo kauan, mutta tämä työ syvensi ajattelua ja sai pohtimaan seurakunnan varhaiskasvatusta entistäkin ammatillisemmin. Tutkimuksesta ilmeni, että päiväkerhoissa tehdään laadukasta varhaiskasvatusta ja vanhemmat arvostavat sen hengellistä, pedagogista ja kasvatuksellista osaamista. Kirkon varhaiskasvatusta tulisi tehdä kasvatuskumppanuusperiaatteella. Siksi perheiden kuuleminen on tärkeää. Tämän opinnäytetyön kysely mahdollisti perheiden mielipiteiden esille tulon ja sen avulla saatiin tärkeää ja ajankohtaista tietoa toiminnasta, jonka avulla toimintaa tullaan jatkossa kehittämään.

Seurakunnan päiväkerhoissa annettavaa kristillistä kasvatusta arvostettiin. On hyvä, että kerhot ovat profiloituneet toiminnaksi, missä Jumalasta ja Jeesuksesta puhutaan. Koen sen olevan sitä erityisosaamista, mitä meiltä odotetaan, toimimme sitten perheiden ja lasten parissa tai yhteiskunnan varhaiskasvatuksen parissa. Päiväkerhojen uskontokasvatuksen täytyy kuitenkin kehittyä ympäröivän yhteiskunnan mukana ja vastata muutoksen haasteeseen. Siksi työntekijöiden koulutus on tärkeää. Se antaa uusia näkökulmia työn kehittämiseksi niin, että päiväkerhoissa perheiden kristillistä kasvatusta voitaisiin edelleen tukea entistä paremmin.

Yhteistyötä muiden varhaiskasvatuksen tahojen kanssa tulee tulevaisuudessa tehdä entistä enemmän. On tärkeää, että seurakunnan varhaiskasvatus on osa suurta varhaiskasvatuksen kokonaisuutta. Opinnäytetyön tekeminen vahvisti ammatti-identiteettiäni ja tunnen olevani tasaveroisessa asemassa muiden varhaiskasvatuksessa työskentelevien kanssa. Olen saanut opiskelusta valmiuksia toimia varhaiskasvatuksen ohjaajan työssä, mutta koen itselläni myös olevan sosionomin ja lastentarhanopettajan osaamista. Kaikissa näissä ammateissa tulee toimia heikompien puolestapuhujana ja edistää lasten ja perheiden hyvinvointia. Koen opinnäytetyön tekemisen ja koko opiskelun antaneen minulle laaja-alaista tietoa, jota tarvitsen työssäni lasten ja perheiden parissa sekä tehdesäni yhteistyötä alan muiden toimijoiden kanssa.

Pälkäneellä syntyvyys on pienentynyt ja muuttoliike on tappiollista. Lasten määrä koko kunnassa vähenee. Lisäksi yhä useampi lapsi on kunnan järjestämässä päivähoidossa. Seurakunnan taloudellinen tilanne on myös heikentynyt. Tämä tarkoittaa muutoksia myös seurakunnan varhaiskasvatukseen. Tulevaisuuden uhkana on kerholaisten määrän väheneminen. Kun taloudellinen tilanne on kireä ja lapsia käy yhä vähemmän seurakunnan päiväkerhossa, tämä tarkoittaa joidenkin kerhojen lakkauttamista. Tämä lisää myös eriarvoisuutta eri alueiden välillä. Kauimpana asuvien lasten kerhomatkat tulevat silloin huomattavasti pitenemään ja luultavimmin he tulevat jäämään kokonaan pois toiminnasta. Seurakunnan tehtävänä on kuitenkin huolehtia kaikkien jäseniensä kristillisestä kasvatuksesta ja hengellisen elämän hoitamisesta, siksi uusia ja erilaisia toimintamalleja tulisi varhaiskasvatukseen kehittää. Uudet toimintamallit, kuten iltaisin kokoontuvat kerhot, voisivat palvella myös niitä perheitä, joiden lapset ovat päivisin hoidossa. Näin seurakunnalla säilyisi kontakti lapsiin ja heidän perheisiinsä.

Opinnäytetyön prosessissa oli joitakin vaiheita, jotka tekisin erilailla, mikäli toteuttaisin sen uudelleen. Tutkimus olisi kvantitatiivinen, mutta ottaisin siihen mukaan päiväkerholaisten vanhempien lisäksi perhekerhoon osallistujat. Näin kyselyyn vastaajien määrä olisi suurempi ja saatu tieto vieläkin monipuolisempaa. Kyselylomakkeen laatimiseen käyttäisin enemmän aikaa ja kysymyksiä pohtisin vieläkin huolellisemmin. Laittaisin kyselyyn myös yhden sosio-ekonomisen kysymyksen, esimerkiksi kysymyksen vanhempien koulutuksesta tai ammattikunnasta tai siviilisäädystä. Lisäksi testaisin lomakkeen etukäteen koeryhmällä. Näin pystyisin varmistamaan lomakkeen toimivuuden ja välttämään kysymysten päällekkäisyyttä ja toistoa.

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen tulosta tullaan hyödyntämään Pälkäneen seurakunnan varhaiskasvatusta kehittäessä. Kerholaisten määrä tulee vähenemään ja siksi suunnitelmissa on perustaa iltaisin kokoontuva Kirkkomuskari, johon lapset voivat osallistua, vaikka olisivatkin päivähoidossa. Mukaan tullaan ottamaan myös esikouluikäiset lapset.

Tiedotukseen tullaan myös kiinnittämään huomiota. Kyselyssä kehittämis ehdotuksena oleva säännöllinen yhteydenpito perheisiin tiedotteiden avulla tullaan toteuttamaan. Samoin tullaan kehittämään työtä sosiaalisessa mediassa ja verkkoympäristössä. Perhekerhotoiminnan arvioiminen perheiden toimesta tulee olemaan vuorossa lähitulevaisuudessa. Näin saamme tärkeää tietoa, jonka avulla voimme ryhtyä kehittämään myös per-

hekerhoja. Mielenkiintoista olisi myös kartoittaa seurakunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden ajatuksia seurakunnan varhaiskasvatuksesta.

Tulevaisuudessa työ kirkossa tulee olemaan haasteellista. Yhteiskunnan muutokset ja ihmisten individualistinen elämäntapa vaikuttavat kirkon toimintaan. Kirkon tulee toisaalta pystyä vastaamaan ajan haasteisiin ja toisaalta pitää kiinni vanhoista perinteistään. Tämä koskee myös varhaiskasvatusta. Joskus on luovuttava vakiintuneistakin käytännöistä ja synnyttää uusia. Eläminen tässä hetkessä ja työn kehittäminen lasten ja perheiden tarpeiden mukaan on tärkeää. Työ lasten ja perheiden parissa edellyttää uudenlaista ajattelua. Tärkeää on pohtia, kuinka lapset ja perheet kokisivat seurakunnan toiminnan omakseen ja kuinka heidän osallisuuttaan olisi mahdollista huomioida vieläkin paremmin.

Tämä opinnäytetyö on ollut prosessi, joka on antanut minulle paljon. Välillä matka on ollut vaikea ja luottamus omiin kykyihin koetuksella, mutta halu tehdä ja kehittää työtä lasten ja perheiden parissa on motivoinut. Varhaiskasvatuksen ohjaajan työssä tarvitaan monia taitoja, mutta tärkeintä on kuitenkin lasten ja perheiden aito kohtaaminen ja kuuleminen. Uskon, että opiskelu on antanut tähänkin paljon valmiuksia. Yksi koulutuksen tärkeimpiä anteja on ollut omien vahvuuksiensa ja oman rajallisuutensa tunnistaminen. Olemalla valmis tuntemaan itsensä, kykenee työssään kohtaamaan aidosti perheitä, ja toimimaan heidän kanssaan kasvatuskumppanuudessa toteutettaessa kirkon varhaiskasvatuksen perustehtävää, kristillistä kasvatusta.

LÄHTEET

- Alopaeus-Karhunen, Pirkko & Wennermark, Pirjo-Liisa 2004. Evankelisluterilaisen kirkon lapsityön historiaa. Teoksessa Leena Heinonen, Juha Luodeslampi & Leena Salmensaari. Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja oy, 13–23.
- Alila, Kirsi & Portell, Tuija 2008. Leikkitoiminnasta avoimeen varhaiskasvatukseen. Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Diakonia- ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä 2010. Opas Diakonia- ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Diakonia- ammattikorkeakoulun julkaisuja C. Katsauksia ja aineistoja 17. Diakonia- ammattikorkeakoulu.
- Haapsalo, Tiina 2013. Kasvatuskumppanuus. Lapsi seurakunnan varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Seija Saarinen (toim.) Tää olis keskellä. Helsinki: Lasten Keskus / Kirjapaja Oy, 143–154.
- Hakamo, Maija-Leena 2011. Puhekuplia. Lapsen puheen ja kielellisen tietoisuuden kehittäminen. Helsinki: Lasten Keskus.
- Hujala, Eeva; Puroila, Anna-Maija; Parrila-Haapakoski, Sanna; Nivala, Veijo 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatus 90.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Kaarenoja, Jenni & Rintala, Heli 2009. Tikkurilan seurakunnan vanhempien odotukset lapsi- ja perhetyötä kohtaan. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Järvenpään toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

- Kalliala, Marjatta 2008. Kato mua! Kohtaako aikuinen lapsen päiväkodissa? Helsinki: Gaudeamus.
- Kallioniemi, Arto 2011. Contextual approaches to religious education: A Finnish perspective. Teoksessa (toim.) Anita Filipson; Pirjo Hakala; Arto Kallioniemi; Pekka Launonen; Valk Pille; Einar Vetvik; Karl Ingolf Johannessen 2011. Religious education in contemporary society. Tartu: Logos, 31–34.
- Kananen, Jorma 2011. Kvantti. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Stakes.
- Kekkonen, Marjatta 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä. Helsinki; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) Tutkimus 72 / 2012.
- Kirkkohallitus. Kirkon tilastollinen vuosikirja 2013. Viitattu 21.4.2015.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/8A75CE045AD09FE4C22577AE00256611/\\$FILE/Kirkon_tilastollinen_vuosikirja_2013_Lopullinen_v2.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/8A75CE045AD09FE4C22577AE00256611/$FILE/Kirkon_tilastollinen_vuosikirja_2013_Lopullinen_v2.pdf)
- Kronqvist, Eeva-Liisa 2011. Varhaispedagogiikan kehityspsykologinen perusta. Eeva Hujala, Leena Turja (toim.) Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 13–30.
- Laki lasten päivähoidosta. 36/1973. Viitattu 16.10.2014.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>
- Lapset seurakuntalaisina 2013. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon julkaisuja 2013. Helsinki: Kirkon kasvatus ja nuorisotyö / Kirkkohallitus.
- Lapsi on osallinen. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja 2008. Helsinki: Kirkkohallitus.

Lastensuojelun käsikirja, Avoimet varhaiskasvatuspalvelut i.a. Viitattu 16.10.2014.

<http://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/ehkaiseva-lastensuojelu/esimerkkeja-ehkaisevan-lastensuojelun-toimintamuodoista/avoimet-varhaiskasvatuspalvelut>

Lyytinen, Paula & Lyytinen, Heikki 2002. Tiedollinen kehitys lapsuudessa. Teoksessa Jari Sinkkonen (toim.) Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki: WSOY, 87–120.

Mattila, Sirkka 2013. Lapsi ja aikuinen vuorovaikutuksessa. Teoksessa Seija Saarinen (toim.) Tää olis keskellä. Lapsi seurakunnan varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Lasten Keskus / Kirjapaja Oy, 60–67.

Meidän kirkko- kasvamme yhdessä. Suomen kirkon evankelis-luterilaisen kirkon kasvatuksen linjaus. 2015. Viitattu 16.10.2014.

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/494A1A4DD58D4D9CC2257976003D8743/\\$FILE/kasvatus_strategia.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/494A1A4DD58D4D9CC2257976003D8743/$FILE/kasvatus_strategia.pdf)

Mikkola, Petteri & Nivalainen, Kirsi 2011. Lapselle hyvä päivä tänään - näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Pedatieto oy.

Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatusta? Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 63–82.

Nurmi, Jari-Erik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula, Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus

Ojell, Raija 2013. Varhaiskasvatus seurakunnassa. Teoksessa Seija Saarinen (Toim.) Tää olis keskellä. Lapsi seurakunnan varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Lasten Keskus / Kirjapaja Oy, 17–31.

Perusopetuslaki 628/1998. Viitattu 16.10.2014.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=perusopetuslaki>

Petäjä, Heljä 2008. Varhaiskasvatuksen uskontokasvatus. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 121–130.

Piispainkokous. Pöytäkirja. Liite 1. 5.12.2011.

Polkkonen, Pirjo-Liisa & Lehtipää, Riina 2009. Päivähoidon ja kodin jaettu kasvatus-tehtävä: kasvatuskumppanuus perheen voimavarana. Teoksessa Anna Rönkä, Kaisa Malinen & Tiina Lämsä (toim.) Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 69–89.

Porkka, Jouko 2008. Kirkon kasvatustoiminta yhtenäiskulttuurista postmoderniin. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 153–254.

Pälkäneen kunta. Talousarviokirja 2014. Viitattu 27.1.2015.

http://www.palkane.fi/sites/default/files/talousarviokirja_2014.pdf

Pälkäneen kunta. Varhaiskasvatus. Viitattu 21.4.2015.

<http://www.palkane.fi/varhaiskasvatus>

Pälkäneen seurakunta. Luopioisten kappeliseurakunta. Viitattu 27.1.2015.

<http://www.palkaneenseurakunta.fi/main/index.php/luopioisten-kappeliseurakunta>

Pälkäneen seurakunta. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2017. Viitattu 21.4.2015.

<http://www.palkaneenseurakunta.fi/main/index.php/hallinto/poytakirjat-toimintakertomukset-ja-suunnitelmat/finish/10-toimintakertomukset-ja-suunnitelmat/50-toiminta-ja-taloussuunnitelma-2015-2017/0>

Pälkäneen seurakunta. Kirkkoneuvoston pöytäkirja 7.1.1974.

Pälkäneen seurakunta. Kirkkoneuvoston pöytäkirja 5 / 20.6.1985.

Pälkäneen seurakunta. Lapsi- ja nuorisotyön johtokunta. Pöytäkirja. 1984.

Pälkäneen seurakunta. Lapsi,- nuoriso- ja rippikoulutyön tilasto 1985.

Pälkäneen seurakunta. Toimintakertomus. Päiväkerhotyön tilasto 1990.

Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.

Rantanen, Riikka 2014. En odota muuta, vai odotanko? perheiden odotukset Euran seurakunnan lapsi- ja perhetyötä kohtaan. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Riekkinen, Wille 2008. Kristillisen kasvatuksen lähtökohdista. Teoksessa Jouko Porkka (toim) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 83–94.

Räsänen, Antti 2008. Kristillinen kasvatusteoriat ja käytännössä. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 287–304.

Saarinen; Seija 1997. Päiväkerho osana kirkon lapsityötä. Teoksessa Liisa Luukkonen (toim.) Nollasta neljääntoista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: Lasten Keskus, 130–135.

Sakasti. Päiväkerhot i.a. Viitattu 13.1.2015.

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content44C2E7>

Sakasti. Varhaiskasvatus i.a. Viitattu 17.10.2014.

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content28953E>

Tilastokeskus. 2013. Kuntien avainluvut. Pälkäne. Viitattu 17.1.2015.

<http://www.stat.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/635.html>

Tilastokeskus. 2013. Lapsiperheitä 39 % prosenttia kaikista perheistä. Viitattu 5.3.2015.

http://www.stat.fi/til/perh/2013/02/perh_2013_02_2014-11-21_kat_003_fi.html

Toivonen, Minna 2013. Lapseni haluaa mennä kerhoon ja mielestäni se on paras mittari. Mikkelin seurakuntayhtymän päiväkerhotyö vanhempien arvioimana. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Järvenpään toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Turja, Leena 2011. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Eeva Hujala & Leena Turja (Toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 41–53.

Tähti, Kati 2011. Yhdessä tekemisen hetkiä- Vanhempien odotukset Askolan seurakunnan lapsi- ja perhetyöstä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Järvenpään toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Tähtinen, Juhani; Laakkonen, Eero & Broberg Mari 2011. Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja C: 20. Turku: Turun yliopisto.

Ubani, Martin 2010. Lapsen kokonaisvaltaisuus uskontokasvatuksessa. Teoksessa Martin Ubani, Arto Kallioniemi & Juha Luodeslampi (toim.) Kokonaisvaltainen kasvatus, lapsi ja uskonto. Helsinki: Lasten keskus Oy, 39–53.

Valli, Raine 2010. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittavalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 103–127.

Varhaiskasvatuussuunnitelman perusteet 2005. Stakes Oppaita 56. Helsinki: Stakes.

Vihanninjoki, Anu 2014. Äännekosken seurakunnan lapsi- ja perhetyö- Alle kouluikäisten lasten vanhempien odotukset, toiveet ja tarpeet sekä kehittämisideat seurakunnan lapsi- ja perhetyölle. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak Järvenpää. Opinnäytetyö

LIITTEET

LIITE 1 Kyselylomake vanhemmille

KYSELY PÄLKÄNEEN SEURAKUNNAN PÄIVÄKERHOIHIN OSALLISTUVIL- LE PERHEILLE

Rengasta oikea vaihtoehto.

1.Kuka vastaa kyselyyn?

- 1 Äiti
- 2 Isä
- 3 Äiti ja isä yhdessä
- 4 Muu huoltaja

2. Millä seurakuntamme alueella osallistut toimintaan?

- 1 Pälkäne
- 2 Luopioinen
- 3 Aitoo

3. Montako lasta perheessänne on?

- 1 Yksi
- 2 Kaksi
- 3 Kolme
- 4 Neljä tai enemmän

4. Montako lasta perheestänne osallistuu päiväkerhotoimin- taan? _____

5. Mitkä / mikä on toimintaan osallistuvan lapsen syntymävuosi?

6. Mitkä / mikä on toimintaan osallistuvan lapsen sukupuoli?

7. Lapseni on kerhotoiminnan lisäksi

- 1 Kotihoidossa
- 2 Perhepäivähoidossa
- 3 Ryhmäperhepäivähoitokodissa
- 4 Päiväkodissa

8. Kuuluuko isä kirkkoon? Kyllä Ei

9. Kuuluuko äiti kirkkoon? Kyllä Ei

10. Mitkä asiat vaikuttivat siihen, että valitsitte seurakunnan päiväkerhon?
(ympyröi yksi vaihtoehto jokaisesta väittämästä)

	Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1 Lapsi halusi itse toimintaan	1	2	3	4	5	6	7
2 Tuttu suositteli	1	2	3	4	5	6	7
3 Lapsen ystävät ovat mukana toiminnassa	1	2	3	4	5	6	7
4 Jää aikaa itselle, kun lapsi on toiminnassa mukana	1	2	3	4	5	6	7
5 Toiminnan ajankohta on hyvä	1	2	3	4	5	6	7
6 Toiminta on lähellä kotia	1	2	3	4	5	6	7
7 Toiminta on ilmaista	1	2	3	4	5	6	7
8 Lapsi saa kristillistä kasvatusta	1	2	3	4	5	6	7
9 Kerhojen ohjelma monipuolista	1	2	3	4	5	6	7
10 Lapsi saa jo nuorene kokemuksia seurakunnan toiminnasta	1	2	3	4	5	6	7
11 Lapsi oppii toimimaan seurakunnassa	1	2	3	4	5	6	7
12 Lapsi saa uusia kavereita	1	2	3	4	5	6	7
13 Lapsi oppii uusia taitoja	1	2	3	4	5	6	7
14 Lapsen isommat sisarukset olivat jo mukana seurakunnan päiväkerhossa	1	2	3	4	5	6	7

11. Mitä ajattelet seuraavista väittämistä? (ympyröi yksi vaihtoehto jokaisesta väittämästä)

	Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1 Kerhoajat ovat sopivat	1	2	3	4	5	6	7
2 Kerhotilan sijainti on hyvä	1	2	3	4	5	6	7
3 Kerhotilat ovat siistit ja viihtyisät	1	2	3	4	5	6	7
4 Kerhon ilmapiiri hyvä	1	2	3	4	5	6	7
5 Toimivat ulkoalueet	1	2	3	4	5	6	7
6 Kerhoja on riittävästi	1	2	3	4	5	6	7
7 Kerhokerran kesto on riittävä	1	2	3	4	5	6	7
8 Kerhojen ohjelma on monipuolinen	1	2	3	4	5	6	7
9 Kerhon ohjaajat ovat ammattitaitoisia	1	2	3	4	5	6	7
10 Kerhotoiminnasta tiedotetaan riittävästi	1	2	3	4	5	6	7

12. Seurakunnan päiväkerhotoiminta tukee seuraavia asioita (ympyröi yksi vaihtoehto jokaisesta väittämästä)

	Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1 Lapsen kokonaisvaltaisen kasvun tukeminen	1	2	3	4	5	6	7
2 Lapsen kristillinen	1	2	3	4	5	6	7

kasvatus							
3 Kodin toiveiden huomioon ottaminen	1	2	3	4	5	6	7
4 Hengellisyyden tukeminen	1	2	3	4	5	6	7
5 Kodin kristillisen kasvatuksen tukeminen	1	2	3	4	5	6	7
6 Vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä	1	2	3	4	5	6	7
7 Kristillisen juhlaperinteen oppiminen	1	2	3	4	5	6	7
8 Lapsen kohtaaminen ja kuunteleminen	1	2	3	4	5	6	7

13. Mielestäni päiväkerhon kristilliseen kasvatukseen liittyvissä asioissa on tärkeää...

(ympyröi yksi vaihtoehto jokaisesta väittämästä)

	Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1 Lapsi oppii erottamaan hyvän ja pahan	1	2	3	4	5	6	7
2 Lapselle kerrotaan kertomuksia Raamatusta	1	2	3	4	5	6	7
3 Lapsi oppii arvostamaan toisia ihmisiä	1	2	3	4	5	6	7
4 Lapselle kerrotaan Jeesuksesta	1	2	3	4	5	6	7
5 Lapsi oppii rukoilemaan	1	2	3	4	5	6	7
6 Lapsi rohkaistuu olemaan erossa huoltajastaan	1	2	3	4	5	6	7
7 Lapsi oppii hengellisiä lauluja	1	2	3	4	5	6	7

8 Lapsi saa hiljentyä	1	2	3	4	5	6	7
9 Lapsi saa vastauksia uskonnollisiin kysymyksiin	1	2	3	4	5	6	7

10 Lapsella mahdollisuus tutustua seurakunnan muihin lapsille ja perheille suunnattuun toimintaan (esim. perhekerhoon, jumalanpalveluksiin)	1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---	---

11 Lapsen luottamus Jumalaan kasvaa	1	2	3	4	5	6	7
-------------------------------------	---	---	---	---	---	---	---

14. Pidän tärkeänä, että kerhossa on... (ympyröi yksi vaihtoehto jokaisesta väittämästä)

	Täysin eri mieltä						Täysin samaa mieltä
1 Hartaushetkiä	1	2	3	4	5	6	7
2 Musiikkikasvatusta	1	2	3	4	5	6	7
3 Kädentaitoja/askartelua	1	2	3	4	5	6	7
5 Liikuntaa	1	2	3	4	5	6	7
6 Ohjattua leikkiä	1	2	3	4	5	6	7
7 Vapaata leikkiä	1	2	3	4	5	6	7
8 Ryhmässä toimimista	1	2	3	4	5	6	7
9 Ulkoilua	1	2	3	4	5	6	7
10 Retkiä	1	2	3	4	5	6	7

Mitä muuta odotat kerhotoiminnalta?

15. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotoiminnassa? ... (ympyröi yksi vaihtoehto jokaisesta väittämästä)

	Täysin eri mieltä						Täysin samaa mieltä
1 Työntekijä on tavoitettavissa tarvittaessa	1	2	3	4	5	6	7
2 Työntekijää on helppo lähestyä	1	2	3	4	5	6	7
3 Työntekijän ja huoltajan yhteydenpito on vaivatonta	1	2	3	4	5	6	7
4 Huoltajalla on mahdollisuus vaikuttaa toimintaan	1	2	3	4	5	6	7

Rengasta mieleisesi vaihtoehto

16. Kerhot kokoontuvat kerran viikossa kaksi kertaa viikossa

17. Kerhon kesto 2 tuntia 3 tuntia

18. Kerhon aloitusikä 3 vuotta 4 vuotta

19. Rukoiletteko kotona iltarukouksen lapsen kanssa?

- 1 Joka ilta
- 2 Varsin usein
- 3 Satunnaisesti
- 4 Ei juuri koskaan

20. Kuinka tyytyväinen olet tällä hetkellä päiväkerhotoimintaan? Anna arvosana 1-5, niin että 1= en ole lainkaan tyytyväinen ja 5= olen erittäin tyytyväinen.

Arvosana _____

21. Haluatko kertoa perustelusi arvosanallasi?

22. Kirjoita tähän ajatuksiasi, toiveita, odotuksia ja kehittämisajatuksia Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotyölle.

KIITOS VASTAUKSESTASI!

LIITE 2. Saatekirje vanhemmille

HEI PÄLKÄNEEN SEURAKUNNAN PÄIVÄKERHOLAISTEN VANHEMMAT

Opiskelen Diakonia-ammattikorkeakoulussa Järvenpään yksikössä sosionomi / kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajaksi. Valmistun keväällä 2015. Teen opinnäytetyötä, jonka aiheena on Pälkäneen seurakunnan päiväkerhotyö vanhempien arvioimana.

Opinnäytetyötäni varten toivoisin saavani palautetta päiväkerhotyöstä seuraavan kyselylomakkeen avulla. Kysymykset ovat taulukkokysymyksiä, jossa valitaan eniten itselleen sopiva vaihtoehto asteikolla 1-7. Luku 1 tarkoittaa, että olet täysin eri mieltä ja luku 7 tarkoittaa, että olet täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Ympyröi jokaisesta rivistä yksi numero, mikä vastaa omaa näkemystäsi.

Kyselyssä on myös muutama avoin kysymys, johon voit vapaasti kirjoittaa vastauksesi. Vastaukset ovat nimettömiä ja kyselylomakkeet käsitellän luottamuksellisesti. Älä siis kirjoita lomakkeeseen nimeäsi. Vastaamalla kyselyyn saat mahdollisuuden vaikuttaa seurakunnan päiväkerhotyöhön. Siksi jokainen vastaus on ensiarvoisen tärkeä.

Aineistoa kerätään marraskuussa 2014 kaikilta päiväkerholaisten vanhemmilta. Kyselyn vastaamiseen menee noin 10–15 minuuttia. Ohessa ovat kyselylomakkeet ja vastauskuori, jotka voitte palauttaa lastenne päiväkerhoon 1.12.2014 mennessä.

Toivon, että mahdollisimman moni palauttaisi täytetyn lomakkeen, jotta Pälkäneen seurakunta voisi hyödyntää tutkimustulosta päiväkerhotyön kehittämiseen.

Lämpimin terveisin

Marja Lepistö

marja.lepisto@evl.fi

Puh. 040 712 0571